

Het fabeltje

Zoals verplicht sinds de wet van 1997, heeft de federale regering, weliswaar veel te laat, het verslag over de wapenhandel in het jaar 1997 aan het parlement bezorgd. In het 31 blz. dikke rapport wordt eerst uitvoerig op de regeringsborst geklopt. België zou op internationaal vlak bijzonder veel inspanningen tegen de wapenhandel leveren. Dat valt vooral toe te schrijven aan staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking Reginald Moreels (CVP). Voor de rest reppen minister van Buitenlandse Zaken Erik Derycke (SP) en minister van Buitenlandse Handel Elio Di Rupo (PS) nauwelijks over de invulling van hun eigen federaal beleid.

Of toch. Met een totaal bedrag van 7,5 miljard fr. heeft de Belgische regering in 1997 voor 700 miljoen fr. minder klassieke wapens uitgevoerd dan in 1996. Daarmee is zo goed als alles en niets gezegd. Zo werden in tegenstelling tot de wettelijke bepaling nog steeds wapens en munitie naar probleemgebieden uitgevoerd.

Saoedi-Arabië respecteert de mensenrechten niet, de Turkse overheid blijft een oorlog tegen de Koerden voeren en de Indonesische overheid vecht een conflict met Oost-Timor uit. Overigens geeft de federale regering nauwelijks gegevens vrij over de niet-

klassieke of de hoogtechnologische wapenhandel. Het gaat hier nochtans om een bedrag van liefst 63,9 miljard fr. Daarvan is niet geweten welk bedrijf welk soort en hoeveel hoogtechnologisch wapenapparaatuur uitvoert. De wet op de statistiek zou de regering niet toelaten daarover uitleg te verschaffen. In werkelijkheid staan de Franstalige politici op de rem om deze wet te herzien.

„Dat is niet verwonderlijk”, zo merkt VU-kamerlid Fons Borginon op. „Het is een fabeltje dat Wallonië vooral klassieke wapens en Vlaanderen vooral hoogtechnologisch wapenapparaatuur verhandelen. Dat argument wordt vaak aangehaald om de Vlamingen te verwijten dat ze de Waalse werkgelegenheid willen terugschroeven. Vandaag blijkt dat zelfs de moderne wapenhandel een hoofdzakelijk Franstalige aangelegenheid is. Overigens weigerde de Vlaamse minister Derycke 20% aanvragen om wapens uit te voeren, de Franstalige minister van Buitenlandse Handel weigerde nog geen 5% aanvragen. Zelfs in de strijd tegen de illegale wapenhandel treden markante communautaire verschillen op. In de Vlaamse rechtsgebieden werden 11 onderzoeken en in de Waalse rechtsgebieden slechts 2 onderzoeken ingesteld. Als men dat vergelijkt met de hoofdzakelijk Franstalige legale wapenuitvoer, dan stemt dit alvast tot nadenken.”

(evdc)

DONDERDAG 19 NOVEMBER 1998

43ste JAARGANG - Nr. 47 - 35 Fr.

VLAAMS-NATIONAAL WEEKBLAD

Lomp én dom! _____	4
De Haan kraait bijdegronds _____	5
Toren voor Ierse doden _____	6
100 jaar lijststem: feest of bijna dood? _____	12
Drie Vlaamse pioniers _____	13
De bonte bende van Luyten _____	16

De voorbije week mochten wij, ietwat onverwacht, een boeiende tijd beleven. Leerzaam bovendien voor wie hoogte wil houden van de politieke staat waarin dit land verkeert. Wij verheugen ons over het feit dat de Boekenbeurs, nog steeds de grootste culturele gebeurtenis in Vlaanderen, steeds meer en meer mensen lokt. Het thema van de beurs draaide dit jaar rond de drie taalgemeenschappen in België, waarmee de Inrichters hebben aangetoond dat de Vlamingen geen op zichzelf geplooid volkje zijn, en helemaal geen goed boerend regiootje aan wie de wereld voorbijgaat. Nee, Vlaanderen wil weten wat er in de wereld – dichtbij en ver – gebeurt. Vlaanderen staat open voor andere culturen en meningen, niet alleen om ze te kennen, maar ook om ze op hun waarde te toetsen en om er al dan niet uit te leren. Het wordt dan ook meer dan tijd dat de Vlaamse Cultuurminister zijn inspanningen herneemt om met Wallonië een cultureel akkoord te sluiten. Met minder vreugde denken wij terug aan de vaudeville opgevoerd rond de herdenking in Ieper. Bij wie of waar de fout uiteindelijk ligt dat de Vlaamse gemeenschap niet uitgenodigd was aan de Menenpoort doet er niet toe. Onvergeeflijk is dat achteraf niemand de moed heeft ge-

had te bekennen dat een fiater werd begaan en door wie. Vanwege het Paleis moeten geen verontschuldigingen worden verwacht, alhoewel koning Albert I het 84 jaar geleden wél opportuun vond de Vlamingen te vragen zich de Gulden-sporenslag te herinneren. Lijden zijn kleinzoon Albert II en diens koninklijke omgeving dan echt aan geheugenverlies? Of was dit de zoete wraak op de Vlaamse

Er zijn geen Belgen meer

soldaten die in de loopgraven een ander België hadden ontmoet dan het vaderland dat hen van kindsbeen was aangeleerd? Toen de Vlaamsbewuste IJzersoldaten doorhadden dat ze door de legerleiding, de koning op kop, waren bedot kon het nooit meer goed komen tussen hen en België. Op 11 november jl. heeft het Hof de zoveelste kans gemist om de plooiën glad te strijken. Het zij zo! Maar erger is dat het gestuntel van Laken door de eerste minister grondwettelijk wordt gedekt, en dat de premier het niet nodig vond om publiekelijk enige vorm van

verontschuldiging aan te bieden. Want ofwel vond Dehaene het goed dat de Vlaamse gemeenschap niet naar Ieper mocht, ofwel had hij het Hof er moeten aan herinneren dat het nieuwe artikel 1 van de grondwet luidt: „België is een federale staat, samengesteld uit gemeenschappen en gewesten.” Uit de ministeriële aanwezigheid in Ieper blijkt hoe hopeloos slordig België met de staatshervorming omgaat. Drie excellenties: de minister van Buitenlandse Zaken, de minister van Landsverdediging, een minister die zich met oorlogsveteranen moet. Drie federale ministers waaronder twee Franstaligen: of de totale miskenning van de regionalisering! Toen het probleem in de federale Kamer van Volksvertegenwoordigers behandeld werd, toonde de premier zich van zijn meest fijnbesnaarde zijde, u begrijpt wat wij bedoelen. Liggend op het spreekgestoelte bracht hij geen duidelijkheid over de gebeurtenissen, maar paste zijn gekende politiek van loodgieterij toe. „Luc Van den Brande had mij moeten bellen, dan had ik zijn probleem geregeld.” De arrogantie droop van de vertoning af. Zo gortig dat minister Brigitte Grouwels (CVP) het niet kon laten om de reactie van de premier „ongepast” te vinden en haar partijgenoot op een en ander te wijzen. „Eens bellen” volstaat niet, schrijft de

minister, om de gemeenschappen voluit te laten deelnemen aan officiële plechtigheden. Zo wordt haar, die in Brussel de Vlaamse gemeenschap vertegenwoordigt, niet gegund een krans neer te leggen aan de Congreskolom. De minister die reeds eerder, o.a. in het Euro-stemrecht dossier, blijk gaf van een gezond politiek oordeel ziet „een bepaalde negatieve systematiek tegenover de Vlaamse gemeenschap...” De minister hoopt op Dehaene om daar verandering in te brengen. Het bekeke haar wel! Wie deze toestanden bekijkt, kan niet anders dan beamen wat Matthias Storme zondag jl. tijdens de OVV-meeting heeft verwoord. De fundamenten van de federale instellingen zijn vermoldd, ze worden ook niet meer gedragen. Vandaag, 86 jaar na de brief aan de koning, geschreven door Jules Destrée, zijn er inderdaad geen Belgen meer. En zij die zich nog Belg (durven) noemen, doen dat uit kortzichtig belang, uit voetbalgekte, uit nostalgie, of omdat zij geen keuze kunnen maken tussen een van de drie gemeenschappen. Met Storme moet vastgesteld worden dat „België al gebarsten is”. Niet door hen die de volkeren binnen België opnieuw hun naam hebben gegeven, maar door hen die ze dit recht nog steeds misgunnen.

Maurits van Liedekerke

Sinds verleden week weten we dat iemand met een probleem niet „naar de gazet moet lopen”, maar de eerste minister moet bellen. Dat is zowat de inhoud van het antwoord van dhr. Dehaene op de vraag waarom Luc Van den Brande niet uitgenodigd was in Ieper. Dehaene op z'n best: „Bel mij en ik arrangeer dat wel!”. In De Standaard ontleeft Guy Tegenbos

de „bel-mij”-uitspraak en catalogeerde ze bij de vele loodgietertrucs die Dehaene wereldberoemd aan het maken zijn. Ook wij waarderen deze vorm van directe democratie ten zeerste, vandaar dat we maar meteen het telefoonnummer van het kabinet van de eerste-minister afdrukken. Op één voorwaarde echter: niet allemaal tegelijk bellen!

Au contraire

„Van den Brande praat al zolang over Vlaanderen 2002 en Busquin heeft het tegenwoordig over Wallonië 2005. Misschien kan het onafhankelijkheidsstreven van het Vlaamse volk niet meer worden afgeremd. Misschien is het nu te laat en hebben onze voorgangers, toen de Vlamingen tevergeefs culturele autonomie en de Walen economische hervormingen eisten, cruciale fouten gemaakt. Ik weet alleen dat ik liever uw landgenoot blijf. U hoeft echt niet bang te zijn van het PRL-FDF kartel. Ik heb niks tegen Vlaanderen. Au contraire.”

PRL-voorzitter Louis Michel in *Humo* van 10 november.

◆ DOORDEWEEKS ◆

Ter herinnering: ook de Frans-taligen hebben te kampen met extreem-rechts. Zo is er het Front Nouveau de Belgique. Aan het roer van deze partij staat Marguerite Bastien. Ze wordt voortaan geflankeerd door de 77-jarige ex-burgemeester van Schaarbeek Roger Nols.

Het bekwame ex-PSC-kamerlid Nathalie de T' Serclaes heeft zich kandidaat gesteld voor het voorzitterschap van Le Mouvement des Citoyens pour le Changement (MCC), de Beweging van Burgers voor Verandering, geleid door ex-PSC-voorzitter Gérard Deprez.

Patrick Van Landegem, schepen van de gemeente Scherpenheuvel-Zichem, sluit zich bij ID21 aan.

Niet minder dan 179.557 al dan niet boekenwormen vonden de weg naar de 62ste Boekenbeurs. Dat is een recordaantal en 12.000 meer dan vorig jaar. De organisatoren van de beurs zijn kennelijk tevreden.

Ook Godfried Lannoo is een uiterst tevreden man. Op donderdag 19 november wordt de Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging (NEVB) officieel voorgesteld in de 'Schelp' van het Vlaams parlement. Daarmee gaat de ultieme droom van de uitgever in vervulling.

Het tijdschrift Wetenschappelijke Tijdingen ontving zaterdag jl. in Gent de Visser-Neerlandprijs van het Algemeen Nederlands Verbond. Aan de prijs is een geldbedrag van 300.000 fr. verbonden.

Ondanks het slechte weer zijn de (voorlopige) inkomsten van de 11.11.11-actie in vergelijking met vorig jaar gestegen.

FISCAAL RUGGENSTEUNTJE

In Vlaanderen worden eigenaars van een Open Monument fiscaal gestraft wanneer ze hun pand restaureren. Ze krijgen weliswaar eerst overheidssubsidies voor de broodnodige renovatiewerken. Maar, daarna moeten ze meer belastingen betalen door een verhoging van de onroerende voorheffing. Deze vestzakbroekzakoperatie staat volgens Vlaams volksvertegenwoordiger Johan Sauwens (VU) haaks op de uitbouw van een samenhangend monumentenbeleid. Om hieraan te verhelpen, heeft hij samen met collega Chris Vandenbroeke een voorstel van decreet uitgewerkt.

Het voorstel van decreet werd tijdens een persbijeenkomst in het Brusselse café A la Morte Subite toegelicht. De VU-parlementsleden konden geen beter decor hebben gekozen. Enkele maanden geleden werd de herberg als beschermd monument erkend. Bovendien heeft het voorstel van de Vlaamse volksvertegenwoordigers sterke Brusselse wortels. Begin 1993 keurde de Brusselse hoofdstedelijke raad een ordonnantie goed waardoor eigenaars van beschermde monumenten van onroerende voorheffing worden vrijgesteld. In navolging van het Brusselse voorbeeld hadden Vandenbroeke en Sauwens reeds in april 1998 een gelijkaardig voorstel gelanceerd. Beiden waren ervan overtuigd dat de vrijstelling van onroerende voorheffing een aantrekkelijk middel is om de eigenaars van Open Monumenten actiever te betrekken bij de zorg voor het patrimonium. Zelfs Luc Martens (CVP), de bevoegde Vlaamse minister, verklaarde reeds in september 1995 „potentiële eigenaars te willen aantrekken door een

aanzienlijke verlaging van het kadastraal inkomen voor beschermde monumenten.”

Hoewel de monumentensector bleef hameren op de voordelen van het fiscaal ruggensteuntje, lieten Martens en de Vlaamse regering na concrete stappen te zetten. De eerste poging van de VU-volksvertegenwoordigers stuitte voor het zomerreces op het verzet van de CVP-SP-meerderheid. Sauwens hoopt dat enkele parlementsleden hun mening intussen hebben herzien. „Meer nog dan de rechtstreekse subsidiëring zijn fiscale stimuli doeltreffende maatregelen voor de bescherming en het onderhoud van ons onroerend erfgoed. Dergelijke maatregelen bieden het voordeel dat ze niet beperkt blijven tot een jaarlijks krediet en dat geen nieuwe dienst in het leven moet worden geroepen om de dossiers te behandelen.”

RONDUIT STOREND

VU-voorzitter Patrik Vankrunkelsven schreef een brief aan Michel D'Hooge, voorzitter van de Koninklijke Belgische Voetbalbond. Op dinsdag 27 oktober jl. gaf de organisatie van Euro 2000 een persconferentie onder de slogan 'Voetbal kent geen grenzen - Le foot sans frontières'. Aan de pers werden de acht steden waar de voetbalwedstrijden tijdens het toernooi zullen plaatsvinden, vermeld.

Patrik Vankrunkelsven: „Tot mijn grote verbazing stelde ik vast dat de organisatie het nodig vond om Brussel als 'Bruxelles' te vermelden. Daarmee wordt de indruk gewekt dat Brussel ééntalig Frans zou zijn. Er wordt aan de buitenwereld een totaal verkeerd signaal gegeven. Aan het Vlaams karakter van de stad wordt compleet voorbij gegaan.

De Franstalige vermelding is onaanvaard-

baar en ronduit storend. Ze is bovendien onnodig. Zoals u weet is Brussel nog steeds de hoofdstad van Vlaanderen. Ik dring er dan ook op aan dat voortaan 'Brussel' zal vermeld worden.”

BRUSSELSE WERF

Binnenkort moet de Brusselse regering beslissen welk bedrijf in aanmerking komt voor de bouw van het Waterzuiveringsstation-Noord (Neder-over-Heembeek). De opdracht is fel begeerd. Het waterzuiveringsstation wordt één van de grootste van Europa, de Brusselse Milieuminister Didier Gosuin (FDF) omschrijft het project als „de Brusselse werf van de eeuw”. Met de bouw van het waterzuiveringsstation gaat een investering van 14 miljard fr. gepaard. Bovendien mogen de bouwers na voltooiing van het werk het station nog 20 jaar uitbaten, wat volgens ramingen jaarlijks 1,7 miljard fr. zou opleveren.

Zeven grote en internationale consortia schreven zich in voor de 'pre-kwalificatie-aanbesteding'. Wat blijkt? Verleden week donderdag koos de Brusselse regering vijf consortia uit die voorlopig aanspraak blijven maken voor de opdracht. Zowel de Brussels-Antwerpse bouwgroep EGTA als de groep rond Thames Water en Jan-Piet de Nul vallen uit de boot.

POLITIEKE MOTIEVEN

Aan de krant De Morgen liet Jan de Nul, gedelegeerd bestuurder van de gelijknamige Aalsterse baggerfirma, verstaan waarom zijn groep naast de prijzen viel. „Er doen drie Franse groepen mee. Daartoe behoort Suez-Lyonnaise des Eaux met dochters Tractebel en Degrémont en met de Brusselse intercommunale Cibe en de Vlaamse VMH-dochter Aquaplus. Ik voorspel dat dit consortium van Suez-Lyonnaise volgend jaar de opdracht toegewezen krijgt.”

Volgens De Nul werd deze beslissing veeleer door politieke dan door economische motieven ingegeven. „Thames Water is wereldwijd een leider in waterzuivering met een enorme hoeveelheid aan expertise. Een dergelijk bedrijf kan je eigenlijk niet op rationele gronden tegenhouden. Wij weten allemaal hoe het gegaan is, al kunnen de Britten zich zoiets moeilijk voorstellen. Wij gaan bij de Brusselaars nooit aan onze trekken komen. In Brussel en Wallonië is nog nooit een gebouw door een Vlaamse aannemer neergezet.”

SECURITAS-BENDE

In de jaren 1980 pleegden 21 gangsters vier brutale aanvallen op geldtransporten van Securitas. Ze roofden om en bij de 100 miljoen fr. en vermoordden twee Securitas-agenten. De feiten zijn gekend, de daders ook. Toch dreigen de daders vrijuit

Koerdenleider Öcalan zoekt asiël in de laars.

Redmond

Waarde Heer Hoofdredacteur,

Vriend De Liedekerken, na mijn vurige bede van vorige week heb ik tevergeefs op een telefoon van u gewacht. Desalniettemin maar evenwel nochtans richt ik mij opnieuw tot u die van de geschreven pers zijt.

Gij weet dat ik nog steeds niet klaar ben met dat mormel van *Man bijt hond*. Mijnen Adam treurt nog steeds (zie mijn brief van verleden week). In het hele

dorp en omstreken staat hij voor zot, zoals gij wellicht zult begrijpen. 't Menneken durft zich niet meer laten zien. Ik vrees voor een trauma met verstrekkende gevolgen.

Het verontrust mij, waarde vriend, dat gij niet hebt gebeld, de telefoon (en zeker zijn GSM-variant) is toch het middel om problemen op te lossen. Heb ik het niet uit de mond van de heer Dehaene gehoord? „Eerst bellen”, heeft hij gezegd,

pas nadien naar de gazet lopen. Dus, Vriend De Liedekerken, bel mij! Omdat er geen misverstand zou bestaan over het voorwerp mijner woede bid ik u de robotfoto van het soortement beest toch maar te plaatsen.

Let op het vingertje! Vriend De Liedekerken, wij begrijpen elkaar. Nietwaar?

De Gele Geeraerts

◆ DOORDEWEEKS ◆

te gaan, op 28 december a.s. verjaart de zaak definitief.

De nakende verjaring heeft de publieke opinie geschokt. Ook de politici van de meerderheidspartijen waren verbolgen. Toch wentelden ze vooral de schuld op de rug van de magistraten af. Het Hasselts parket en het Antwerpse parket-generaal stapelden inderdaad de fouten op. Eén van de verdachten kon zelfs ontsnappen terwijl hij met twee rechercheurs op een caféterras zat. De magistraten van Hasselt en Antwerpen verloren bovendien kostbare tijd. De bijkomende, eigenlijk onnodige onderzoeken waren niet meer te tellen. Daarover scherp ondervraagd door oppositie en de eigen partij, zei minister van Justitie *Tony Van Parys* (CVP) maandag jl. in de bevoegde commissie „een disciplinair onderzoek in te stellen en de verantwoordelijken te achterhalen.”

NIEUWE WET

In *Wij* van 5 november wezen we erop dat niet enkel of niet zozeer een tuchtonderzoek de toenemende problemen in verband met verjaring kan verhinderen. We brachten deze stelling in verband met het ontslag van professor *Chris Van den Wyngaert* (UIA) uit de commissie-Franchimont. De professor hekelde de arrogante houding van de Franstalige professoren die in de commissie geen afwijkende mening toelaten. Ze stoorde zich bovendien aan de visie van deze professoren. Deze dachten voor de herziening van het strafprocesrecht en ten aanzien van het vooronderzoek een systeem uit dat zo omslachtig zou worden dat de kans op procedurefouten en dus op vrijspraak zou verhogen. Daartegenover weigerden de Franstalige professoren om het systeem van verjaring aan te passen.

VU-kamerlid *Geert Bourgeois* diende daartegen een amendement in. Op die manier kon het systeem van verjaring herdacht worden. Voor Bourgeois moet de verjaring afhangen van de wettelijk omschreven en niet van de uiteindelijk uitgesproken straf. Misdadigers verschijnen voor de correctionele rechtbank. Met dat verschil dat niet de verjaring van 5 jaar met een maximum van 10 jaar, maar wel de verjaring van 10 jaar, met een maximum van 20 jaar zou moeten gelden. Het amendement van Bourgeois werd door de SP weggestemd. Het kamerlid was dan ook niet te spreken over de 'verontwaardiging' van deze partij t.a.v. de Securitas-affaire. Bourgeois interpelleerde ook de minister van Justitie over het ontslag van professor Van den Wyngaert. In zijn antwoord bleef de minister op de vlakte. Communautaire tegenstrijdigheden werden zo goed als ontkend. Van Parys bleek niet van plan om tegen de inzichten van de Franstalige professoren in te gaan.

VAN GEDACHT VERANDERD

De nakende verjaring van het gerechtelijk onderzoek naar de Securitas-bende en druk van de publieke opinie hebben Justitieminister Van Parys van gedacht doen veranderen.

Deze keer is hij wel van plan om in te gaan tegen de Franstalige professoren van de commissie-Franchimont. De twee Vlaamse meerderheidspartijen, SP en CVP, zullen een wetsvoorstel indienen dat aansluit bij de visie van professor Van den Wyngaert.

Het blijft afwachten wat de Franstalige partijen daarover zullen denken en of de minister ook bereid is rekening te houden met het voorstel van Geert Bourgeois.

VUM

Laat mij
weten: Hoe
lang nog?

Redmond

De eerste feestmeeting van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) lokte een eivolle Elisabethzaal. De eerste rit van een nieuwe koers?

Boodschap van hoop

Aan de OVV-feestmeeting van zondag jl. in de Antwerpse Elisabethzaal ging heel wat voorbereidend werk gepaard. De organisatoren, het OVV, VVB-voorzitter *Yvan Mertens* en het actiecomité *Staatshervorming 1999*, slaagden erin alle kaarten, goed voor meer dan 2000 plaatsen, te verkopen. Andere geïnteresseerden konden niet meer in de zaal worden toegelaten. Politici van meerdere partijen woonden de meeting bij. De Vlaams Blok-mandatarissen waren massaal aanwezig. Tijdens de jongste IJzerbedevaart, daarentegen, viel vooral de karige aanwezigheid van deze mandatarissen op. Net zoals tijdens de Bedevaart was de volledige VU-top ook in Antwerpen present. Ook enkele CVP-parlementsleden, een paar VLD-mandatarissen en de aanwinst van Agalev *Ludo Abicht* woonden de meeting bij.

Met een mix van muziek, toespraken, choreografie en videoprojectie wilden de organisatoren een eigentijdse boodschap uitdragen. Volgens de enen waren de grapjes van *Jef Burm* geslaagd, anderen wezen op een plat, anti-politiek discours. Nog anderen vroegen zich af waarom het vendelzwaaien op het programma moest. Zonder dat het één verband houdt met het ander, blijft het voor menigeen wennen aan de massale aanwezigheid van de extreem-rechtse partij en sommige aanverwante organisaties. Vooral omdat ze niet

nalaten zich opdringerig te 'profilieren'. Zo werd onder de noemer 'zelf-zelf-zelf', een parodie op de 11-11-11-actie, geld ingezameld voor het 'eigen volk'. Niet dat onze Vierde Wereld geen aandacht behoeft, maar de manier waarop het Blok van 'de gelegenheid' gebruik maakte en de onderliggende discriminerende toon van de actie waren wraakroepend.

Dat betekent niet, zoals *Dirk Achten* in *De Standaard* (16 november) schreef dat „die Vlaamse beweging niet kon voorkomen dat uiterst rechts een belangrijk deel van haar erfgoed kwam opelsen en dat nog steeds zonder veel tegenwerking doet. Er is ook een andere Vlaams-nationale partij die de Vlaamse zaak op een fundamenteel andere wijze verdedigt en daarvoor door de overgrote meerderheid van de flamingantische kiezers wordt beloond. Bovendien nemen de standpunten over een verregaandere staatshervorming in meerdere democratische partijen toe. Als verwittiging kan de stelling van Achten wel tellen. „Als je het Vlaams Blok laat uitgroeien tot belangrijkste pleitbezorger van wat gemeenzaam de Vlaamse zaak heet, is dat een bijzonder kwalijke evolutie.”

Om dat tegen te houden, zijn weloverwogen inspanningen en uitspraken, een doordachte visie en vooral een doortastende houding nodig. Zowel van de niet-

partijpolitieke Vlaamse beweging als van alle democratische Vlaamse partijen. Neem de reactie van CVP-voorzitter *Marc Van Peel* op de OVV-meeting. Vooraleer hij het maandagse partijstandpunt verwoordde, had hij allicht Achten's stuk gelezen. „Bovendien ontbreekt het Europees perspectief te dikwijls in de standpunten van die Vlaamse beweging.” De CVP besluit daaruit dat „Degenen die roepen voor een onafhankelijk Vlaanderen in één adem Europa afwijzen. Dat zal nooit de keuze van de CVP zijn. VU en Vlaams Blok hebben die keuze wel gemaakt door het Verdrag van Maastricht niet goed te keuren.”

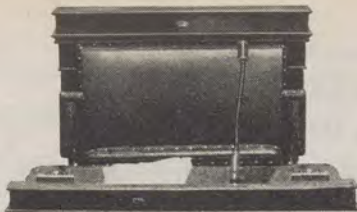
Het wordt voor sommigen in de CVP, zoals voor de fractieleider in de Kamer *Paul Tant*, 'bon ton' om compleet ongenueanceerd het Vlaams Blok en de VU over dezelfde kam te scheren. Dergelijke - door interne spanningen beïnvloedde - en door electorale redenen ingegeven - onbesuisde uitspraken gooien het democratische Vlaams-nationaal kind met het badwater weg. Is het dat waar de christen-democraten naar streven? En zijn en blijven niet alle Vlaamse democratische partijen elkaars mogelijke bondgenoten bij de volgende stap in de staatshervorming?

Matthias Storme pleitte voor een Vlaamse staat in Europa. De OVV-voorzitter haalde terechte, feitelijke redenen aan om dat standpunt te onderbouwen. De analyse was doordacht, de boodschap was hoopvol, maar de oplossingen bleven te vaag. De professor rept bijv. met geen woord over het heikele thema Brussel. Zonder euforisch of dromerig te worden, is meer duidelijkheid daarover noodzakelijk. Wel liet Storme af en toe in zijn kaarten kijken betreffende de richting die het Vlaanderen van morgen moet blijven volgen. Rekening houdend met de aanwezigheid van sommigen, was de verdediging van de liberale democratie niet onnodig.

(evdc)

Stof tot spreken

In het Vlaams parlement werd een 'rockresolutie' goedgekeurd. Vlaams VU-volksvertegenwoordiger Johan Sauwens onthield zich. „Ik betreur dat de rock- en popcultuur van de garages door de zwaar gesubsidieerde jongerencultuur van de culturele centra en muziekscholen zou vervangen worden. Pop en rock moeten

blijvend uiting geven aan een cultuur die anarchistische trekjes vertoont en zich spontaan ontwikkelt” Sauwens huivert bij de gedachte dat het officiële Vlaanderen door

middel van decreten, reglementen en dirigisme zich met de jongerencultuur wil bezighouden. Voor hem mag de overheid ter zake enkel infrastructurele maatregelen nemen. Sauwens spreekt uit ervaring. „In samenwerking met de jeugdhuisen groeide Jazz Bilzen in de jaren 1960 en '70 uit van een klein festival tot een internationaal evenement.”

◆ WETSTRAAT ◆

Art. 1 van de grondwet zegt dat België een federale staat is. Daarover is grondige twijfel ontstaan nadat bekend werd dat Vlaams minister-president Luc Van den Brande niet werd uitgenodigd voor de herdenkingsceremonie ter gelegenheid van de 80ste verjaardag van het einde van de Grote Oorlog.

Lomp én dom

Het stond dinsdag 10 november jl. op de voorpagina van sommige kranten te lezen. Noch Vlaams minister-president Luc Van den Brande (CVP), noch parlementsvoorzitter Norbert De Batselier (SP) waren op 11 november welkom in 'Flanders Fields'. Daar in Ieper aan de Menenpoort werd met veel luister de 80ste verjaardag van het einde van de Grote Oorlog herdacht. Naast de nog weinig overlevende Britse en Canadese oudstrijders, waren ook het Belgisch vorstenpaar en de Britse koningin Elisabeth present. Vraag is hoe lang de Belgische monarchie nog kan overleven.

GRAFZERKEN

Het leidt immers weinig twijfel dat de Belgische hoffelijke kringen weigerden vertegenwoordigers van de Vlaamse instelling uit te nodigen. Vermoedelijk werd het 'nieuws' vanuit het kabinet-Van den Brande naar de media gelekt. In het Vlaams parlement werd dinsdagmiddag duidelijk hoe verbolgen de minister-president wel was. Met zijn 'actuele vraag' gaf VU-fractie leider Paul Van Grembergen de minister-president de kans om via het verplichte antwoord zijn mening duidelijk en toch sereen te verwoorden.

„Overheden kunnen lomp zijn en overheden kunnen dom zijn”, zo ving Van Grembergen zijn door nagenoeg alle fracties fel gewaardeerde tussenkomst aan. „De Belgische overheid is reeds 80 jaar onvoorstelbaar dom én lomp ten aanzien van het offer van de Vlaamse soldaten aan de IJzer. Hoef ik eraan te herinneren dat tijdens het interbellum grafzerken van Vlaamse soldaten werden verbrijzeld om er straten mee aan te leggen? En dat ook de IJzertoren werd gedynamiteerd? Bij het verzenden van de uitnodigingen werd voortbijgegaan aan de Vlaamse instanties, zowel het Vlaams parlement als de Vlaamse regering, terwijl deze juist de eis van de Vlaamse frontsoldaten m.b.t. het zelfbestuur symboliseren.”

Van Grembergen vroeg zich af of de Vlaamse overheid voortaan niet zelf het initiatief kan nemen om de honderdduizenden doden te herdenken, de talloze

jonge mensen die in vreselijke omstandigheden tegen hun wil sneuvelden. „Voor die eigen Grote Vredesdag aan de IJzer zouden wij dan zelf de uitnodigingen aan de gestelde lichamen en aan het diplomatieke korps van de hele wereld kunnen versturen.”

SCHROOM

Op de vraag van de VU-fractie leider wou de minister-president met 'zekere schroom' te antwoorden. „Ik wens niet dat het leed van en de herinnering aan de doden door persoonlijke situaties overschaduwd worden. Het gaat hier niet om mijn persoon of die van de parlementsvoorzitter. Wij vertegenwoordigen de Vlaamse instellingen.”

In sommige media wordt Van den Brande met de regelmaat van de klok afgeschilderd als het opgeblazen manneke dat graag onder de groten der aarde vertoeft. Krijgt hij daar de kans niet toe, dan zou hij als een 'verongelikt kind' reageren. Het is goed dat Van den Brande deze mogelijke interpretatie op voorhand pareerde. „De manier waarop de herdenking wordt georganiseerd miskent zowel de Vlaamse als de andere gesneuvelden. Er is ook de ontkenning van de federale realiteit van dit land. Vlaanderen wordt bovendien zijn rechtmatige plaats ten aanzien van het buitenland ontzegd. Wij hebben het recht onszelf te benoemen. Het Vlaamse oorlogsmuseum heet niet toevallig In Flanders' Field.”

In het Vlaams parlement werd Van den Brande kritiek door bijna iedereen gunstig onthaald. Is dat, zoals sommigen beweren, een voorbeeld van het aftandse 'kaakslagflamingantisme'? Van den Brande keek vooruit. Hij vond het idee van de VU-fractie leider om een eigen, Vlaamse Vredesdag te organiseren 'vruchtbaar'. Allicht niet ontovallig wees de minister-president daarbij op het noodzakelijk overleg. „Wij moeten dit doen in overleg met de talrijke lokale initiatieven en voortbouwen op wat deze in het verleden reeds hebben gerealiseerd.”

VU-fractie leider Paul Van Grembergen pleitte voor de inrichting van een Vlaamse Vredesdag op 11 november.

LAF

De Belgische overheid, hoogst vermoedelijk aangepord door het Hof, heeft niet enkel dom en lomp gehandeld. Van zodra het nieuws bekend werd, liet ze zich ook kenmerken door laf gedrag. De schuld voor de niet-uitnodiging werd op de burgemeester van Ieper, Luc Dehaene, afgewenteld. Tijdens het Radio 1 duidingprogramma Actueel hoorde de man het in Keulen donderen. „Wij moesten enkel instaan voor de uitnodiging van de lokale autoriteiten.” De Britse ambassade stond in voor de invitatie van de nationale en internationale excellenties. De ambassade bezorgde de lijst aan het Iepers stadsbestuur. Daar moesten de adressen op de omslagen worden geschreven. Deze 'materieële' opdracht bleek een handig middel om eerst de Ieperse burgemeester en nadien de Britse diplomaten in een kwaad daglicht te stellen. Alsof de Britse ambassade geen overleg zou hebben gepleegd met Buitenlandse Zaken. Overigens is het gebruikelijk dat Buitenlandse Zaken de genodigdenlijst aan het Hof voorlegt.

SPIJT

Werd daar deze keer een uitzondering op gemaakt? IJzerbedevaartvoorzitter Lionel Vandenberghe hoefde geen drie keer te raden. „Mogen we het Hof eraan herinneren dat Vlaanderen de monarchie gered heeft en daarover nu stilaan spijt begint te krijgen.”

Het was tot donderdag 12 november wachten vooraleer premier Dehaene in de Kamer van Volksvertegenwoordigers uitleg zou verschaffen. In feite had daar een fundamenteel debat moeten plaatsvinden. De 'protocolaire' rel heeft in wezen verregaande staatkundige gevolgen. Ze doet vragen rijzen over de 'neutrale' houding van de monarchie, de verantwoordelijkheid van de eerste minister, de diplomatieke invulling van de grondwettelijk

vastgelegde federale staat. Op aandringen van VU-kamerlid Hugo Olaerts zei de eerste minister dat Van den Brande hem maar eens had moeten bellen in de plaats van naar de 'gazel' te lopen. Er werd nogal wat afgelachen in de Kamer. Ook in de huiskamer zal menigeen op de billen gekletst hebben. De volkse premier had weer eens voor een goeie grap gezorgd. En passant werd dat manneke van de Vlaamse regering op zijn plaats gezet. In één klap werd zowel een electorale als politieke vlieg gevangen. En aan de buitenwereld werd nog maar eens duidelijk gemaakt hoe in dit land door middel van het 'bel maar eens op'-principe wordt geregeerd.

PINEUT

Alvast de Britse diplomaten voelen een plaatsvervangende schaamte in zich opkomen. En als, zoals de eerste minister in de Kamer ontkende, het Hof geen uitstaans heeft met de rel, dan moet Dehaene de politieke verantwoordelijkheid op zich nemen. Dat is iets anders dan zowel de Britse diplomaten als de Vlaamse minister-president de schuld in de schoenen te schuiven of te vernederen. Een dergelijke houding is al lang niet meer dom of laf, maar boertig en een staatshoofd onwaardig.

In weliswaar bedektere termen is Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden Brigitte Grouwels deze mening toegedaan. De CVP-politica greep naar de pen om haar partijgenoot de levieten te lezen. Ze noemt het optreden van Dehaene in de Kamer 'ongepast'. Het optreden van Grouwels is niet enkel moedig, maar ook collegiaal. Het moet Dehaene doen beseffen dat een waardige uitleg voor de rel noodzakelijk blijft. Als het Hof begint te beseffen dat ook zijn reputatie door de protocolaire rel op de helling werd gezet, dan zal premier Dehaene de 'pineut' zijn.

(evdc)

Over het asielcentrum is in De Haan geen debat mogelijk

◆ OPINIE ◆

De jongste tijd is er heel wat te doen over het opvangcentrum voor asielzoekers dat het Rode Kruis in De Haan wil openen. Wilfried Vandaele is er gemeenteraadslid en betreurt het bedroevend lage niveau van de argumentatie die het gemeentebestuur gebruikt om het asielcentrum tegen te houden. Daarom pleit Vandaele voor een eerlijke, genuanceerde aanpak van het dossier. Zijn opinie.

Het moet gezegd dat de meerderheid van De Haanse bevolking gekant is tegen de komst van het asielcentrum. Als democratisch verkozenen moeten wij – zowel meerderheid als oppositie – daar rekening mee houden. De groep *Samen 2000*, waartoe ik behoor, zegt dus niet dat ze voor het centrum is, en dat zeg ik ook niet.

TUSSEN GEVOEL...

Het wekt trouwens terecht wrevel dat het opvangcentrum in het Oostendse Militair Hospitaal om louter electorale redenen door toenmalig minister J. Vandelanotte (SP) werd gesloten, en dat De Haan nu blijkbaar als *vuilnisbak* voor Oostende moet dienen.

Gevoelsmatig vragen de meeste mensen zich dus af waarom uitgerekend De Haan nu uitgekozen werd, en vinden de komst van de asielzoekers geen goede zaak. *Gevoelsmatig* is dat ook mijn reactie.

We kunnen het echter niet houden bij een gevoelsmatige reactie alleen. Er zijn *sterkere argumenten* nodig. Juist die argumenten zijn blijkbaar moeilijk te vinden. Alle argumenten die door de meerderheid tot nu toe werden gebruikt, zijn belachelijk zwak. Ze worden trouwens met de dag

zwakker en belachelijker. Wij zetten ze op een rijtje en plaatsen er onze mening bij.

- „Een opvangcentrum hoort niet thuis in de betere badplaats De Haan...”

Dit is een pretentieuze gedachte die doet denken aan de uitspraak van burgemeester Lippens destijds over de „frigobox-toeristen”, die ook niet welkom waren in de „betere badplaats”.

- „De Haan kan zo'n opvangcentrum niet dragen...”

Waarom zou een gemeenschap van 11.000 inwoners geen 128 asielzoekers kunnen herbergen? In de zomer kunnen we 100.000 toeristen opvangen. In het Waalse Nassogne zaten ooit 400 asielzoekers terwijl de gemeente maar 300 inwoners telt. Een gemeente als De Haan heeft gebouwen voorhanden, de veiligheidsdiensten zijn voldoende uitgerust, enz.

- „Er mag geen asielcentrum komen in een zone voor verblijfsrecreatie...”

Overall in het land verblijven asielzoekers in zones voor verblijfsrecreatie, denk maar aan *Zon en Zee* in Westende.

In de discussie over mensen die permanent op campings wonen – wat volgens de ruimtelijke bestemming niet mag –, zegt Binnenlandse Zaken trouwens dat het recht

Elke zomer ontvangt De Haan 100.000 toeristen, voor 128 asielzoekers is er geen plaats...

op wonen primeert boven de ruimtelijke bestemming. Dat geldt ook in dit dossier. Als het erop aankomt op te treden als er gezondigd wordt tegen de ruimtelijke bestemming, is De Haan trouwens sinds jaar en dag bijzonder laks. Nu schiet het schepcollege plots wakker. Dit is niet geloofwaardig.

Bovendien: ten eerste blijven asielzoekers slechts een paar maanden in het centrum en wonen ze er dus niet permanent. En ten tweede is het BPA ondertussen gewijzigd zodat ook een openbare bestemming mogelijk is.

...EN MACHT

- „Er zitten criminele elementen tussen de asielzoekers...”

Dat zal ongetwijfeld zo zijn, maar die criminele elementen zitten ook tussen de vele toeristen.

Er wordt geen ogenblik over gesproken dat tussen de asielzoekers ook *echt noodlijdende mensen* zitten – soms kleine kinderen –, die het oorlogsgeweld in Kosovo ontvlucht zijn. Dat is trouwens niet ver van ons bed; we zien de beelden dagelijks op televisie. We zagen ook de beelden van 300 vluchtelingen – ook gezinnen met kinderen – die in Brussel onder de blote hemel moesten slapen omdat er onvoldoende opvang is. En we hoorden de verklaring van de Rijkswacht in Jabbeke. Mensen – laat staan kinderen – in weer en wind de straat op sturen, is *onmenselijk*.

Ook bij ons zijn mensen tijdens de oorlog gevlucht, en zij waren ook blij dat zij ergens onderdak kregen.

- „We verzegelen het gebouw...”

Dat een burgemeester een gebouw verzegelt zonder stevige, wettelijk onderbouwde argumenten, is een vorm van *machtsmisbruik*. Volgens ons balanceert de burgemeester hier op het randje van de onwettigheid.

- „We zullen 330 appartementen laten bouwen...”

Een *tijdelijk probleem* – dat van de asielzoekers die gedurende een jaar in de Familia komen – wordt hier opgelost door een *blijvend probleem* te maken, nl. het volbouwen van het Familiadomein. De

druk van zo'n inplanting – 17 gebouwen, samen goed voor 330 appartementen – is enorm. Onze fractie heeft er al jaren voor gepleit om het domein niet prijs te geven aan de betonboeren. Toen het BPA vorig jaar werd gewijzigd, werd door de meerderheid trouwens gezegd dat het de bedoeling was het domein te bewaren. Nu keurt de gemeente de bouwplannen, die op maandag officieel nog niet binnen waren op de gemeente, 's anderendaags al meteen goed op het schepcollege!

- „Het Rode Kruis mag geen opvangcentrum uitbaten. Het mag volgens zijn statuten van de jaren stilletjes enkel actief zijn in oorlogsgebieden”.

Wat voor onzin! Ten eerste: in het geval van de Kosovaren gaat het om oorlogsomstandigheden. Ten tweede: de gemeente De Haan subsidieert zelf sinds jaar en dag het Rode Kruis om allerlei activiteiten uit te voeren die niets met oorlogsomstandigheden te maken hebben: opvang van verdwaalde kinderen op het strand, begeleiden van kermiskoersen, enz...

LAAG NIVEAU

Als gemeenteraadslid vind ik het erg dat over een dergelijke belangrijke zaak als het opvangcentrum geen *gesprek* mogelijk is op *niveau*. Niemand durft in de discussie *nuances* aan te brengen uit vrees meteen te worden gedoodverfd als „voorzitter van het asielcentrum”.

Zoals de meeste inwoners juich ik de komst van de asielzoekers niet toe, maar ik weiger mee te huilen met een meerderheid die *zelfs met peperdure juridische bijstand geen treffelijke argumenten* naar voren kan brengen. Door de discussie op zo'n bedroevend laag niveau te voeren, maken wij onze gemeente ongelofelijk belachelijk. En als we het met dergelijke truukjes moeten halen in de rechtbank, dan vind ik dat zeer erg. Het wordt een vaudeville van een nog lager allooi dan de maandenlange spelletjes van Happart destijds in Voeren.

Wilfried Vandaele,

(de auteur is gemeenteraadslid-fractie leider in De Haan)

„Dit standpunt kost mij misschien een paar honderd stemmen, maar het gebrek aan een fatsoenlijk debat is niet langer te harden!”

VU
VLAAMSE VRIJE
DEMOKRATEN

id
21

Alliantiemoment VU en ID21

Zondag
29 november 1998
Antwerpen - Arenbergshouwborg
Aanvang: 14u.30
Welkom!

De vergeten doden van Ierland thuisgekomen

◆ GROTE OORLOG ◆

De Ierse toren midden Vlaamse velden...

Paddy Harte was tot vorig jaar een katholiek parlementslid in de Ierse republiek. In 1996 bezocht hij de soldatenkerkhoven aan de Somme. Het greep hem aan. Daar besepte hij voor het eerst dat een kwart miljoen Ieren meevochten in de Grote Oorlog. Vijftigduizend Ieren sneuvelden (dertigduizend katholieken, twintigduizend protestanten). Ze zaten in zeer verschillende legers.

Sinds 1820 hadden hongersnood en werkloosheid honderdduizenden Ieren uit hun geboorteland verdreven, eerst naar de steenkoolmijnen van Zuid-Wales en daarna ook naar Engeland, Schotland, de Verenigde Staten, Canada, Australië. De Grote Oorlog bracht hen uit de vier windstreken samen, katholieken en protestanten, Unionisten om te vechten voor „koning en vaderland” en Nationalisten die hoopten dat ze als beloning voor hun inzet in deze oorlog een „beter”, onafhankelijker Ierland zouden krijgen.

Hun motivering kon verschillend zijn, maar uiteindelijk dienden zij hetzelfde doel en stonden ze aan het front tegenover dezelfde vijand. Daar vochten ze zij aan zij: zo ook de *16de Irish Division* en de *36ste Ulster Division* in de mijnslag bij Mesen van juni 1917. Daar telde alleen het overleven in deze waanzinnige oorlog, wetend dat de dood elke seconde kon toeslaan.

MESEN

Na de oorlog werd Ierland een onafhankelijke republiek op de noordelijke provincie Ulster na, die deel bleef uitmaken van het Britse koninkrijk.

De doden liggen begraven op een van de Britse kerkhoven ofwel staat hun naam

tussen de namen van de vele vermisten gebeiteld. In Noord-Ierland worden deze doden als helden geëerd, in de republiek zedig doodgezwegen: ze vochten toch in dienst van de Britse onderdrukker...

En hier begint het verhaal van Paddy Harte en van de toren van Mesen. Op de kerkhoven aan de Somme begon hij zich af te vragen waarom hij nooit gebeden had voor de Ierse doden van de Grote Oorlog en waarom zijn (katholieke) kerk dat ook nooit gedaan had. Hij werd vervuld van schaamte, verdriet en wroeging. Hij besloot er iets aan te doen vóór hij zijn parlementaire loopbaan beëindigde. Dat zou niet eenvoudig zijn. Paddy Harte wist zeer goed dat sommigen hem verkeerd zouden begrijpen, maar hij vond dat hij niet langer mocht talmen. De tijd was er rijp voor; steeds meer mensen in Ulster en in de republiek vonden dat er genoeg bloed gevloeid had en zochten toenadering tot elkaar. Paddy Harte legde contact met Glen Barr, een protestant uit Ulster, en daarna belegden ze samen een bijeenkomst voor mensen uit Noord en Zuid. De deelnemers steunden de oprichting van een stichting die mensen van „heel het Ierse eiland” zouden aanmoedigen om samen naar de Somme en Vlaanderen te komen. „Wie de graven gezien heeft, kan in Ierland geen geweld meer gebruiken”, zei een van de aanwezigen. De stichting kreeg de naam *A Journey of reconciliation, Een Verzoeningstocht*.

Een volgende stap was de idee jongeren uit Noord en Zuid samen te laten werken aan een gemeenschappelijk project in de frontstreek. Zo groeide het plan een ronde toren te bouwen zoals er sinds de achtste eeuw heel wat gebouwd zijn in Ierland. In april 1997 kwamen Paddy Harte en Glen Barr samen met enkele verantwoordelijken van *A Journey of Reconciliation* naar Mesen. Ze kregen meteen alle medewerking van het stadsbestuur van Mesen, dat veel kleine en grotere problemen hielp oplossen.

Even buiten Mesen, richting Armentiers, werd een stuk grond aangekocht en men kon aan de slag. Van Pasen (dus juist na het Goede Vrijdag-akkoord) tot begin november van dit jaar bouwden Ierse jongeren, protestanten en katholieken uit Noord en Zuid, samen de toren. Hij is dertig meter hoog, vraagt nauwelijks onderhoud en kan (zonder oorlogen...) eeuwen standhouden. De jongeren bouwden, praatten met elkaar, legden contacten in Mesen en in de streek, bezochten plaatsen uit de Eerste Wereldoorlog hier en aan de Somme. De bouwkampen en de medewerking van een Iers aannemersbedrijf werden fi-

nancieel gesteund door een hele reeks Ierse sponsors en door het *International Fund for Ireland*, een fonds dat gespijsd wordt door Ieren waar ook ter wereld. De toren is niet toevallig bekleed met kalkstenen van het gedeeltelijk vervallen St. Mary's Hospital in Mullingar. Dit armenhospitaal werd gebouwd tijdens de hongersnood halfweg de vorige eeuw. De stenen zijn een blijvende herinnering aan de hongersnood, aan allen die van miserie moesten uitwijken en aan hun zonen en kleinzonen die van over heel de wereld hier kwamen sterven.

VASTBERADEN

En dan kwam de grote dag. Op 11 november werden de „verzoeningstoren” en de „vredestuin voor het hele Ierse eiland” plechtig ingehuldigd door Mrs. Mary MacAleese, president van de Ierse Republiek, koningin Elisabeth II van Groot-Brittannië en koning Albert en koningin Paola. De dag werd goed voorbereid, voorzichtig en met veel tact om het vredesproces, dat in Ierland op gang gekomen is, niet in gevaar te brengen. Geen nationale hymnen en geen nationale vlaggen bij de toren, wel een oecumenische gebedsdienst, een Ierse én een Britse militaire muziekkapel, een koor van jongeren uit Noord en Zuid. Na de plechtigheid in de vredestuin ontving het stadsbestuur van Mesen president Mary MacAleese in het Gravin Adela huis. Het was voor mij een gelegenheid om dit vredesinitiatief wat beter te leren kennen en ik ben er dankbaar om. Ik heb kunnen ervaren hoe „gewone” Ieren uit Noord en Zuid elkaar proberen te vinden, bewust van historisch gegroeide verschillen, maar vastberaden om deze verschillen te aangaan en in vrede samen te leven.

Op 10 november was er in het huis een ontvangst voor de jongeren die aan de toren gewerkt hebben en voor medewerkers en sponsors van de stichting *A Journey of Reconciliation*. Ik heb toen met verschillende mensen gesproken en steeds opnieuw zeiden ze: „Het is voor ons geen gemakkelijke opgave, dat weten we. We kunnen alleen proberen”. En sommigen voegden eraan toe: „en bidden”.

De plechtigheid bij de toren kon ik niet meemaken omdat ik er mee moest voor zorgen dat alles goed verliep in het Gravin Adela huis vóór de receptie begon. Het jeugdkoor en de muziekkapellen oefenden nog even in het huis, er

was een kop koffie of thee vóór ze naar de vredestuin gingen. Ook bij hen merkte ik niets van het klassieke „hogeborsten”-gedoe dat vaak rond een 11 november-herdenking hangt.

In het Gravin Adela huis gingen voor deze feestelijke gelegenheid vijf mooie Oudenaardse wandtapijnen. Ze vertegenwoordigden er ons Vlaamse erfgoed en brachten luister en warmte bij het onthaal. Als welkomgroet van het Gravin Adela Genootschap hing in vier talen (Iers, Engels, Nederlands en Frans): „Wij leven en werken in een grensgebied. Om van een grens een ontmoetingsplaats te maken is eerlijke openheid nodig en respect voor historisch gegroeide verschillen. Dit alles én moed én geduldig doorzettingsvermogen wensen wij bij deze gelegenheid aan alle medewerkers van „A Journey of Reconciliation” (Een Verzoeningstocht) én aan allen die hen steunen.”

BESTE PLAATS

De toespraak van president Mary MacAleese heeft een diepe indruk nagelaten. Ze verwees uitdrukkelijk naar het Goede Vrijdag-akkoord. „Niemand van ons heeft de macht wat voorbij is te veranderen, maar we kunnen ons nu inzetten voor de toekomst. De vredestuin is geen uitnodiging om het verleden te vergeten maar wel om het op een andere manier in onze herinnering te bewaren”...

„Onze moedige landgenoten die hier vielen, zo ver van hun geboorteland waarvan ze hielden, zijn ook kinderen van Ierland, net zoals zij die vochten voor zijn onafhankelijkheid kinderen van Ierland zijn en net zoals zij die elkaar bevochten in de burgeroorlog en uiteraard ook de doden van de laatste tientallen jaren – kinderen van hun kinderen – die niet de vrede gekend hebben waarnaar zij zo verlangd hebben. Laten we erkennen dat elk van hen een plaats verdient tussen de geliefde doden van ons eiland.”

Eindelijk zijn de Ierse doden van de Grote Oorlog aanvaard door hun eigen volk. Eindelijk krijgen ze het respect dat ze verdienen. Ze zijn het laatste „thuisgekomen”, maar ze hebben de beste plaats gekregen: in het levende hart van Ieren die een toekomst willen zonder bloedvergieten en die in vrede met elkaar willen leven.

Ik denk dat we van hen kunnen leren.

Marieke Demeester

Vredeskern Mesen

Mesen wordt steeds duidelijker een vredeskern. Van op de Sint-Nicolaastoren klinkt de vredesbeiaard. In de kerk hangt een kroonluchter, als verzoeningsgave gesmeed door een Duitse oudstrijder. Op de markt waarschuwt het vredesteken van Hiroshima.

Er is een Australisch gedenkteken en een Nieuw-Zeelandtuin met een zuil waarop de veelzeggende tekst: „From the uttermost end of the earth...”. Rond Mesen liggen kerkhoven en kraters. Met Pasen 1999 wordt er door de mensen uit de frontstreek een eenvoudig teken geplaatst „opdat we niet vergeten dat we kinderen en kleinkinderen zijn van vluchtelingen.”

Afscheidsfeest voor Jaak Vandemeulebroucke

Jaak Vandemeulebroucke's afscheid van het Europees parlement gaat niet ongemerkt voorbij. Nadat hij eerder door een groep WIJ-lezers in Straatsburg was uitgewuifd, wordt Jaak nu door de VU uitgebreid in de bloemetjes gezet op een groots afscheidsfeest.

De West-Vlaamse VU-leden worden daarom uitgenodigd in het Casino Kur-

saal van Oostende op donderdag 10 december a.s.

Het feest begint er om 20 uur en heeft heel wat in petto met o.a. toespraken door Schots Europarlementslid en EVA-voorzitster Winnie Ewing, SP-parlementslid Freddy Willockx, journalist Johan Cuppens en Alliantievoorzitter en VU-senator Bert Anciaux.

De avond wordt aan elkaar gepraat door Martin Dejonghe (VRT-radio 2) en de Ardooise groep 'De Blikken Doze' zorgt voor stemmige muziek.

Wie er bij wil zijn, ook van buiten West-Vlaanderen, moet wel zijn komst vooraf melden:

tel 02/284.51.87, fax 02/284.99.93, e-mail: secretariaat@vu.be.

Zondag 29 november het Alliantiemoment

Nog een half jaar scheidt ons van 13 juni 1999, de "Moeder van alle verkiezingen". Gezien de inzet van die verkiezingen wordt dit een cruciale dag in de geschiedenis van dit land. De Volksunie is erop voorbereid. Het is de enige partij die het heeft aangedurfd om voluit te kiezen voor vernieuwing. De echte vernieuwing waarop de kiezer wacht. De partner met wie de VU naar de stembus gaat is jong, dynamisch en geëngageerd: ID21. Op zondag 29 november (vanaf 14u.30) verbroederen VU en ID21 met elkaar in het Antwerpse Arenbergschouwburg. Deze wervelende manifestatie is meteen ook de start van een lange verkiezingscampagne.

Anja Daems heet u welkom!

PROGRAMMA

Aan het programma zal het niet liggen. Daarin wordt immers de eerste tip van de electorale sluier gelicht. Een combinatie van amusement en politiek maakt er een echte happening van. Vanaf 14u. kan u kennis maken met VU- en ID21-mensen.

En om 14u.30 vangt het Alliantiemoment echt aan met achtereenvolgens:

- Presentatie van de alliantie en het alliantie-beeld
- Video-impresies van de krachtlijnen van het alliantieprogramma

VU-actie bij Brugse senator

Op 9 november jl. klopten Vlaams volksvertegenwoordiger Jean-Marie Bogaert, vergezeld van VU-provincieraadslid Ingrid Reubens, Oostkamps VU-gemeenteraadslid Patrick De Grootte en de VU-bestuursleden Henk Barremaecker, Annie Buysse, Hilde Jaques en Gerard Vanhecke, aan bij CVP-senator Weyts. Met deze actie werd de senator eraan herinnerd dat de tien gemeenschapsse-

natoren een beslissende stem hebben in het debat over het gemeentelijk stemrecht voor EU-ingezetenen.

De Brugse VU richtte deze actie speciaal tot de Brugse gemeenschapssenaator, die namens het Vlaams Parlement in de Senaat zetelt. Consequent met zijn stemgedrag in het Vlaams parlement eist de Brugse VU van gemeenschapssenaator Weyts eenzelfde houding in de Senaat.

- Anja Daems, bekend van radio en TV (*Herexamen*), interviewt Vankrunkelven en Van Quickenborne
- Muziekmoment met Dirk Blanchart
- Toespraak door alliantievoorzitter Bert Anciaux
- Kinderanimatie met Ridder Roderik en Jonkvrouw Madeliefje, een rollenspel uitgewerkt door de jeugdendienst VLA-NAJO

Om 16u.30 wordt het moment afgesloten met een heuse *Verbroederingsdrink* in de foyer van het Arenbergschouwburg.

MET DE TREIN OF PER AUTO

De Arenbergschouwburg ligt op wandelafstand van het Antwerpse Centraal Station. Komt u met de wagen dan kunt u die kwijt in een van de nabijge betaaldparkings (Stadsschouwburg, Inno of Hopland). Of met wat geluk vindt u een plaatsje in een van de belendende straten.

MET DE BUS

Deze arrondissementen rijden in groep naar Antwerpen.

Mechelen: 03/480.84.85 (arr. secretariaat). Samen met de trein vanuit Mechelen en Lier.

Halle-Vilvoorde en Brussel: 02/687.35.56 (tel en fax Reinhilde Raspoet)

Leuven: 016/49.00.48 (arr. secretariaat). Prijs: 100 fr.

Limburg: 089/35.67.53 (VNS-Limburg op ma en do). Opstapplaatsen: 12u. Station Genk; 12u.15 Markt Bilzen; 12u.30 Grenslandhallen Hasselt en 12u.50 Carpoolparking Lummen. Prijs: 100 fr.

Gent-Eeklo: 09/223.70.98 (Volksunie Gent-Eeklo). Er vertrekt een bus vanuit Gent (Sint-Pietersplein om 13u.) en één vanuit Ertvelde (Vrije Basisschool - centrum, tegenover kerk om 13u.). Gratis.

Brugge: 050/35.66.87 (Joel Boussemaere) en 050/34.94.39 (Pascal Ennaert). Opstapplaats: achterzijde station Brugge. Prijs: 200 fr.

Ieper (o.v.): 057/48.85.47 (Filiep Goudeseune)

Kortrijk-Roeselare-Tielt: 051/30.26.70 (Erik Vandewalle). Opstapplaatsen: Roeselare ('t Laag Plafond om 12u.30), Izegem (Goederenstation om 12u.45) en Kortrijk (Conservatoriumplein om 13u.). Prijs: kinderen tot 12 jaar gratis; jongeren tot 25 jaar 100 fr. en volwassenen 150 fr.

Oostende-Veurne-Diksmuide (o.v.): Roos Snauwaert, 059/27.75.35

De regionale VU-krant

Onze Fortis-schrijfactie

Onze actie om de directie van Fortis (ASLK, KN, enz...) ervan te overtuigen haar Engelstalige slogan door een Nederlandstalige te vervangen, heeft bij vele lezers vragen doen rijzen. Vooral het nut om het tegen zo'n gigant op te nemen, roept twijfels op. Die lezers hebben geen ongelijk, toch zijn er

maar weinig alternatieven: of we aanvaarden de verengelsing, of we aanvaarden ze niet. In het tweede geval is er maar één oplossing: actie voeren, hoe bescheiden ook. Samen kunnen we veel bereiken al was het maar een vlaag van bewustmaking bij de Fortis-top veroorzaken.

De VU-afdeling Roeselare heeft onze schrijfactie in haar plaatselijke tijdschrift ('t Dul Bertje, 23.000 exemplaren) overgenomen.

Voor afdelingen die dit voorbeeld willen volgen, heeft onze redactie een ingekorte versie van het artikel + foto ter beschikking.

Maar vergeet vooral niet uw klacht naar **Dhr. Karel De Boeck (ASLK Bank, Wolvengracht 48, 1000 Brussel)** te sturen.

U hoort nog van ons.

Amaia, Josune en Joseba Irastorza. Vanop het decor zag Jean-Louis Maitia dat het goed was.

23ste Baskenavond met jong bloed en veel volk

Met ruim driehonderd aanwezigen, goed voor een bomvolle Ruitershal in de Brassaatske Hemelhoeve, én met prachtige muzikiekoptredens bereikte de Baskenavond van Flandriatic Ikastolentzat (FLIK) opnieuw een hoogtepunt. Het Vlaams Steuncomité voor Baskische Scholen was reeds aan de 23ste editie van

haar feestavond toe. Peio Ospital, een bekende voor trouwe FLIK-sympathisanten, bracht de meer bekende nummers. Goed voor de traditionele kwaliteit zoals we die van hem gewoon zijn. Vernieuwend was dan weer de jonge Pantxika Solorzana, overigens niet alleen een streling voor het oor maar ook voor het oog.

Amaia, Josune en Joseba Irastorza, een familiaal trioetje, zorgde tijdens de pauze en de "nabesprekingen" voor vlotte Baskische volksmuziek. De feestavond werd besloten met de nationale hymnen. Opvallend bij dit feest: meer en meer jongeren lijken de weg te vinden naar de FLIK-avond.

♦ UIT DE REGIO ♦

Een VU-visie op de Brugse stationsomgeving

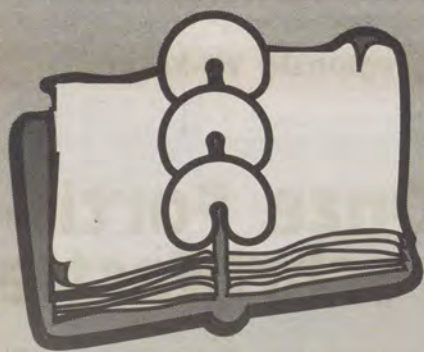
Op een VU-studievoormiddag gaf Vlaams volksvertegenwoordiger Jean-Marie Bogaert tekst en uitleg bij het veelbesproken stadsplan voor de stationsomgeving. Daarbij zette hij nog eens de positieve en

de minpunten van het hele plan op een rij.

Zoals bekend maakte het Nederlandse architectenbureau *Neutelings* een gedurfd plan met een visie op de ont-

wikkeling van de stationsomgeving voor de komende 50 jaar. Sterke punten aan het plan zijn ondermeer de aandacht die besteed wordt aan degelijke en overdekte fietsstallingen (in totaal voor 2.800 fiet-

sen) en de architectonische aanpak door op de verschillende verdiepingen creatief met vormen en volumes om te gaan en door in te spelen op het unieke zicht op de oude binnenstad.

OOST-VLAANDEREN

Vr. 20 nov. OOSTAKKER: Kamerlid Karel Van Hoorebeke over „Meer werk door meer Vlaanderen“. Om 20u. in zaal café „De Spiegel“. Oostakkerdorp 8 (rechtover de kerk). Org.: VU-St.Amandsberg-Oostakker.

Za. 21 nov. WIEZE: De nacht van 't Wielebelleke. Vanaf 21u. in zaal Wiezehof. Wieze. Muziek verzorgd door Little Dy & Friends. Org.: VU-Denderbelle-Wieze-Lebbeke.

Vr. 4 dec. ZOTTEGEM: Praatcafé over Europees stemrecht. Gastpreker: Fons Borginon. Om 20u. in Gasthof Erwetegem. Inkom gratis. Kaasbuffet 250 fr. (1 cons. inbegrepen). Org.: VU-Zottegem.

WEST-VLAANDEREN

Di. 24 nov. IZEGEM: Cursus „Europalia Tsjechië. 1000 jaar architectuur, sierkunst en cultuurgeschiedenis.“ (3de deel). Docente: lic. Machteld De Schrijver. Om 20u. in de Plantynzaal van de Stadsbibliotheek. Info en inschrijvingen: Josée Bogaert, Kortrijksestraat 166, tel. 051/30.10.39. Org.: VSVK.

Wo. 25 nov. BRUGGE: Diamontage door Guido Cabuy over „Egypte, land van de farao's“. Om 14u. in de Magdalenazaal, Violierstraat 7. Na de activiteit is er koffietafel voor wie dit wenst. Org.: VVVG-Brugge-Noord.

Do. 26 nov. IZEGEM: Vijftien jaar Studio Brussel en jongerencultuur, door Jan Hautekiet. Om 20u. in de Bar van de Stedelijke Academie voor Muziek en Woord, Kruisstraat 15. Toegang: 80 fr., abo's gratis. Org.: VSVK.

Za. 28 nov. IZEGEM: Geleid bezoek aan 2 Europaaliantententstelling in Brussel (14u.30): Praag Art Nouveau (Paleis voor Schone Kunsten) en Juwelen uit Bohemen (Galerij van de KB). Info en inschrijvingen: Josée Bogaert, Kortrijksestraat 166, tel. 051/30.10.39. Org.: VSVK.

Di. 1 dec. KORTRIJK: Kookdemonstratie o.l.v. Mieke Dutoit. Om 19u.30 in Trefcentrum West-Flandria, Graaf Gwijde van Namenstraat 7. Inschrijven bij Bernadette Damiens, tel. 056/21.26.99. Org.: FVV-Kortrijk.

Zo. 6 dec. BRUGGE: Debat over de politiehervormingen. M.m.v. parlementsleden Karel Van Hoorebeke en Jean-Marie Bogaert, Paul van Keer (Rijkswacht syndicaat) en Marc Dhondt (Politiesyndicaat). Van 10 tot 12u. in zaal Van Volden, Boeveriestraat te Brugge. Toegang 50 fr., gratis voor leden Vlaams Forum. Info: Joël Boussemaere, 050/35.64.13. Org.: Vlaams Forum i.s.m. VCLD.

Ma. 7 dec. ROESELARE: Istambul, voordracht door dhr. Scharpé. Om 14u.30 in het Parochiaal centrum, Kattenstraat. Org.: VVVG-Roeselare.

Do. 10 dec. ROESELARE: Marc Platel over „Het altaar van de politiek“. Om 20u. in 't Laat Plafond te Roeselare. Org.: Rodenbachkring Roeselare i.s.m. VCLD.

Do. 10 dec. TIELT: Dr. Wim Lagae spreekt over „De invoering van de Euro: achtergronden en gevolgen“. Om 20u. in keldertheater Malpertuis, Sint-Michiëlstraat 9. Org.: A. Vanderplaetsekring Tielt. Deelname 100 fr. Info: Hilde Houwen (051/20.42.94 – 09/223.77.42).

VLAAMS-BRABANT

Vr. 20 nov. OVERIJSE: „Moet Brussel de hoofdstad van Vlaanderen blijven?“. Debatavond m.m.v. Peter De Roover (VVB) Jan Van Dooren (VEV), Paul Corthouts (kabinet Grouwels) en Rik van Cauwelaert (Knack). Om 20u. in CC Den Blank, Begijnhof 11. Org.: Rodenbachfonds i.s.m. Masereelfonds.

Wo. 25 nov. LEUVEN: Bezoek aan het Vlaams Parlement. Vertrek station om 13u. Terug rond 17u.30. Inschrijven vóór 23/11 bij Maarten Vergauwen (23.98.48). Org.: VUJO-Leuven i.s.m. VCLD.

Do. 26 nov. SCHERPENHEUVEL-ZICHEM: Openbare gemeenteraadszitting. Om 20u.30. Info: Robert Janssens, 013/78.19.21.

Vr. 27 nov. DILBEEK: Kaas- en wijnavond van het arr. Halle-Vilvoorde. Van 18u.30 tot 22u. in de zaal van het Arr. Secretariaat, Ninoofsesteenweg 230 te Dilbeek.

Vr. 4 dec. LENNIK: Geïllustreerde gespreksavond „Het grootste woordenboek ter wereld is af!“ door F.J. Heyvaert, Instituut voor Nederlandse Lexicologie te Leiden. Om 20u. in de gerestaureerde historische Schepenbank, A. Algoetstraat 31 Sint-Kwintens-Lennis (nabij kerk). Org.: Vlaamse Kring-Lennik. Info: Juul Wy-

dooghe, 02/567.00.22, na 18u. 02/532.01.50.

Zo. 6 dec. HEEMBEEK: Sinterklaas-Brunch. Vanaf 10u.30 in het Forum (Familia), Frans Vekemansstraat 131. Reservations: Mark De Doncker (02/219.49.30). Org.: VU-Heembeek-Mutsaard-Haren.

Ma. 7 dec. GRIMBERGEN: Open ledenvergadering van VU-Groot Grimbergen, in het torenlokaal van het CC te Strombeek-Bever. Geen uur vermeld. Meer info bij Erwin Vermassen, 02/270.91.22.

LIMBURG

Do. 17 dec. BOKRIJK: „Met Limburg naar een beter Vlaanderen“. Najaarscongres van Volksunie-Limburg. Om 19u.30 in de bovenzalen van het Kasteel van Bokrijk.

ANTWERPEN

Vr. 20 nov. BERCHEM: Bezoek aan het atelier van kunstschilderes Jeanine Van Durme, Terinckstraat 71. Samenkomst om 13u.50 op de hoek aan restaurant Margaux. Deelname: 100 fr. Org.: FVV-Berchem.

Vr. 20 nov. TONGERLO: Dodenherdenking met aangepaste videoprojectie, en inschrijving voor Joelfeest van 12 december in Nijlen. Om 15u. in 't Abdijke. Org.: SMF-Kempen.

Za. 21 nov. MERSPLAS: Natuurwending in de Merksplas-kolonie, één van Vlaanderens mooiste natuurgebieden. Aanvang om 14u. aan de kerk van de kolonie. Nadien mogelijk tot hapje en drankje. Info: 014/64.40.33 of 014/61.38.67. Org.: Vlaamse Kring Noorderkempen.

Di. 24 nov. HOVE: Vlaming zijn in Brussel. Sven Gatz over de toestand van Brussel vanuit een politieke, institutionele, maatschappelijke en demografische invalshoek. Om 20u. in het CC De Markgraaf, Kapelstraat 8. Org.: DF-Hove i.s.m. VCLD. Info: 455.65.46.

Wo. 25 nov. TURNHOUT: Jean-Marie Bogaert spreekt over „Hoe 'Vlaams' is het Vlaams parlement?“. Info: 014/41.45.79 en 014/61.38.67. Org.: Vlaamse Kring Turnhout en Vlaamse Kring Noorderkempen i.s.m. VCLD.

Wo. 25 nov. BERCHEM: FVV-Berchem bezoekt tentoonstelling Dirk Bouts te Leuven. Inkom + gids: 400 fr. Trein betaalt ieder voor zichzelf. Samenkomst Stations Berchem om 8u.45. Deelname melden aan Paul Cauwenberg, 03/239.66.21.

Vr. 27 nov. BERCHEM: Quiz-avond met Bob Bolsens. Om 20u. in het CC Berchem, Driekoningenstraat 126 (zaal Apollo). Ploegen van max. 6 personen. In-

schrijven (100 fr.p.p.) tot 25/11 bij Thea Van Gelder (03/321.19.86). Org.: Vlaamse Kring Berchem.

Vr. 27 nov. MOL: Informatieavond over de Koerden. Om 20u. in 't Sluyshof, Brandstraat 225. Gratis toegang. Org.: Rodenbachfonds i.s.m. VU-Mol.

Za. 28 nov. ANTWERPEN: 1ste vergadering van het Kiescollege VU-arr. Antwerpen. Voor agenda en info: VU-arr. Secretariaat, t.a.v. Koen Pauli, secretaris, Paleisstraat 133, 2018 Antwerpen.

Zo. 29 nov. LAAKDAL: Eetfeest Nieuw-VU. Van 11u.30 tot 15u. in het Buurthuis van Veerle-Heide. Diverse menu's aan democratische prijzen. Inschrijven bij Chris Hermans vóór 21/11, ook voor info: 013/66.52.97.

Zo. 29 nov. ANTWERPEN: Alliantiemoment VU en ID21. Vanaf 14u.30 in de Arenbergschouwburg. Welkom!

Zo. 29 nov. KESSEL: Aperitiefdebat van Het Tankschip 1998 over „Word jij graag met een kluitje in het riet getuurd?“. Van 10u.30 tot 12u.30 in de basisschool Bisterveld, Nieuwstraat 26. M.m.v. Kris Van Dijk, VU-Vlaams Volksvertegenwoordiger. Deelname: 70 fr., aperitief inbegrepen.

Zo. 29 nov. LIER: Van der Hallendag. Om 10u.30 adventsmis in de St.-Jacobskapel (achter stadhuis). 12u. kerkhof Kloosterheide, mijmering aan de graven van Van der Hallen, Laporta en Timmermans. 13u. in VNC, Berlij 80, verbredering met getuigenis, na middagmaal. Info: 056/21.69.07 of VNC (op vrijdag), 03/480.84.85.

Vr. 4 dec. LIER: Gespreksavond met Vlaams volksvertegenwoordiger Kris Van Dijk rond het thema „Vlaanderen anders bekeken“. Om 20u.15 in VNC, Berlij. Toegang gratis. Info: Marc Hendrickx, 015/27.22.01. Org.: i.s.m. VCLD.

Vr. 4 dec. BRASSCHAAT: „De wie weet-wat-waar-kwis?“. In PRI, Hemelhoeve, Gemeentepark Brasschaat. Om 20u. Ploegen van max. 6 pers., deelname 600 fr. per ploeg. Inschrijven uiterlijk 1/12 bij Lutgart Desmet, Lage Kaart 146, 2930 Brasschaat, tel & fax 03/653.27.12. Org.: VU-Brasschaat.

Za. 5 dec. LIER: Herdenkingsmis voor Ernest van der Hallen en alle andere overleden Vlaams-nationalisten. Om 16u. in de Sint-Jacobskapel, Grote Markt. Celebrant pater Ruffien Van Ouytsel, opgeleust door het Lierse Seniorenkoor „'t En Zal“ o.l.v. Hugo Belgmans. Org.: Vlaamse Kring en VOS-Lier.

Do. 10 dec. ANTWERPEN: Theatergroep Authentiek speelt „De rat van Sint-Andries“ voor de Vlaamse Actie- en Kultuurgemeenschap. Kaarten aan 400 fr. op het secretariaat, Paleisstraat, tel. 03/238.82.08 – 03/288.58.80.

De apotheose met alle aanwezige Basken op het podium.

◆ UIT DE REGIO ◆

Raadslid Bogaert houdt een oogje in het zell.

ONETHISCH

Ook de aanpak van de zogenaamde kant Sint-Michiels is positief evenals de idee de huidige voetgangersdoorgang onder de sporen om te bouwen tot galerij met diverse openbare functies. Ook de ont-dubbeling van de loketten is toe te juichen, al is het natuurlijk nog zeer de vraag in welke mate de NMBS zelf bereid is hierin te investeren.

Dit is trouwens een bijzonder negatief punt bij de totale opmaak van het plan: in tegenstelling tot wat wordt beweerd werd onvoldoende overleg georganiseerd met de directbetrokken bedrijven Clark en Brugeoise. De Kamer van Handel en Nijverheid noemde het onlangs nog bijzonder „onethisch” om ervan uit te gaan dat de bedrijven binnen een paar tientallen jaren helemaal zullen verdwenen zijn.

Ook met de oriëntatie van de parkings is het VU-parlementslid minder gelukkig. Het hele Noorden van Brugge (Sint-Pieters-Sint-Jozef-Dudzele-Sint-Kruis en een deel van Assebroek) gebruikt nu de parking aan de voorkant van het station. Wanneer die zou wegvallen moet dit extra verkeer door de Boeveriepoort. Daarom pleit Jean-Marie Bogaert voor het minstens gedeeltelijke behoud van de parking aan de voorzijde.

Bij realisatie van het parkeergebouw kant Sint-Michiels in de typische vorm van een openstaande oesterschelp (vandaar de naam: oesterparking) zou aldus een evenwichtige voorziening ontstaan van par-

keergelegenheid langs weerszijden van het station. Op die manier zou het gebruik van het openbaar vervoer echt kunnen aangemoedigd worden.

J.-M. Bogaert: „Niettegenstaande we in de gemeenteraad bij het formuleren van de opdracht sterk hebben aangedrongen op het voorzien van een zone voor hoofdkwartieren, vinden we daarin het plan niets van terug. Nochtans zijn troeven aanwezig: vlotte bereikbaarheid met alle vervoersmodi, een prachtig zicht op en de onmiddellijke nabijheid van de oude binnenstad.

ZOEN- EN RIJ-ZONE

De heraanleg van het Kanaaleiland met goed onthaal voor autocarreizigers en dergelijke jachthaven is positief, mits behoud van de vaste oeververbinding naar de Katelijnestraat.

Het nog maar pas heringerichte plein aan de voorzijde van het station wordt gereorganiseerd. Zoals we trouwens van bij de opmaak van de plannen voor dit plein steeds gesteld hebben werd de „zoen-en-rij”-zone, de zone voor het afzetten en ophalen van treinreizigers, volledig verkeerd ingeplant. Men zou die nu overbrengen naar de plaats die iedereen in de praktijk is blijven gebruiken, namelijk de achterzijde van het videoverhuurkantoor. Als nu ook nog een oplossing gevonden wordt voor de afgifte van de grote hoeveelheden poststukken in het Postkantoor, voor de gewone brievenbussen en voor de standplaatsen van taxi's en bussen zou ook de voorzijde van het station al heel wat functioneler zijn.

We zien met belangstelling uit naar de komst van het Bijzonder Plan van Aanleg voor de stationsomgeving.”

De onenigheid binnen het stadsbestuur omtrent de concrete invulling van de diverse functies zorgt alvast voor de nodige vertraging, aldus nog volksvertegenwoordiger Jean-Marie Bogaert.

VU-Limburg duidt kandidaten aan

Op 1 oktober jl. kwamen in Genk de Limburgse kaderleden samen om de lijststrekking aan te duiden voor het Vlaams parlement en de federale Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Voor het Vlaams parlement werd Johan Sauwens met een haast volstrekte meerderheid aangewezen. Voor de Kamer ging

de stemming tussen Frieda Brepoels en Hugo Olaerts. Brepoels werd door de Algemene Vergadering verkozen.

In het tweede gedeelte van de vergadering werd geluisterd naar en gedebatteerd met Vincent Van Quickenborne en Bruno Schoenaerts van ID21.

Het Partijbestuur deelt mee

Na afloop van het Volksunie-Partijbestuur van maandag 16 november jl. werd volgende persmededeling verspreid.

VU VERHEUGD OVER SUCCES OVV-FEESTZITTING

De geslaagde feestzitting van het OVV Vlaanderen staat in Europa betekent een nieuwe start voor de niet-partijpolitieke Vlaamse beweging. Een Vlaamse beweging die eindelijk vol zelfvertrouwen een toekomstproject aanbiedt en niet blijft steken in de klassieke klaagzangen en het kaakslagnationalisme.

De VU hoopt dat dit nieuwe elan ertoe zal leiden dat de Vlaamse beweging aansluiting kan vinden bij nieuwe groepen in de samenleving die zich tot vandaag weinig aangesproken voelden door de Vlaamse autonomiegedachte. De zakelijke en rationele benadering die de verantwoordelijken van het OVV van-

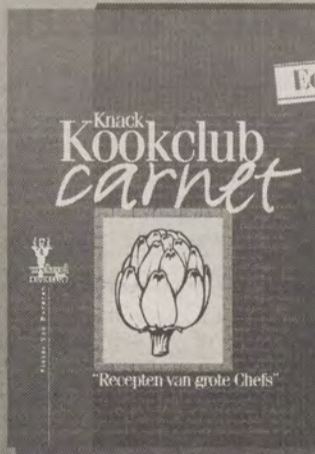
daag hanteren opent deuren naar bepaalde groepen in Vlaanderen die op hun werkterrein dagelijks met de gevolgen van de slechte Belgische compromissen geconfronteerd worden. Als die lijn wordt doorgetrokken is een verdere verbreding van de Vlaamse beweging op korte termijn haalbaar. De invloed op de politieke besluitvorming kan dan niet uitblijven.

De VU verbindt zich ertoe de kerngedachte die zondag in Antwerpen geformuleerd werd, politiek te blijven vertalen. De VU ondersteunt de eis dat Vlaanderen en Wallonië rechtstreeks moeten kunnen deelnemen aan de Europese besluitvorming. De VU ondersteunt dat zij haar visie op de Europese integratie handhaaft.

De partij hoopt op termijn de droom van een Europa van volkeren en regio's, met meer impact voor de democratisch gekozen Europese besluitvormingsorganen te kunnen verwezenlijken.

Knack Kookclub carnet

“Recepten van grote Chefs”

Een cadeau van Weekend Knack

voor alle fijnproevers!

Gratis boek - 192 pagina's

Een exclusief boek in 6 wekelijkse afleveringen van telkens 32 pagina's. Een zesdelig boek van Weekend Knack-journalist en gastronomiespecialist Pieter van Doveren,

gerealiseerd in samenwerking met Carine Vaudeplas. Met uitgelezen, verfijnde en onweerstaanbare recepten van grote Chefs zoals Michel Coppens (restaurant Michel), Christian Denis (Clos St-Denis), Carl Wens (De Pastorie), Ivan Verhelle (Tanuki), Paul Mariën (t Truffeltje), Roger Souvereys (Scholteshof), Freddy Vandecasserie (Villa Lorraine), Arnold Hanbuckers (Auberge De Herborist), Rudi De Volder (t Convent), Maartje Boudeling (Inter Scaldes) en nog vele anderen. 144 recepten, 24 per volume, op smaak gebracht met foto's van Tony Le Duc. Om duimen en vingers bij af te tikken!

Een luxe, stevige en 'vetrijke' verzamelmap

is te koop voor slechts 100 fr. bij uw vertrouwde persverkoper

of bij Media Club! Meer informatie daarover vindt u

in uw Knack-pakket van 18 november!

VU-Brussel vraagt menswaardige opvang

Brussel heeft een lange traditie van toevluchtsoord voor politieke vluchtelingen en bannelingen. Brussel heeft deze opdracht nog steeds te vervullen. We stellen vast dat Brussel niet enkel het toevluchtsoord is voor vluchtelingen die politiek asiel aanvragen, maar ook voor anderen die na heel wat omzwervingen in de anonimiteit en grootschaligheid van de hoofdstad onderduiken. Zonder papieren leiden deze mensen een onzeker en vaak onwaardig bestaan in de illegaliteit.

Het arrondissementeel bestuur van de VU-Brussel vraagt daarom dat de verschillende beleidsniveaus van het lokaal Brusselse tot het federale, over de gemeenschappen en gemeenschapscommissies heen, oog zouden hebben voor de concrete realiteit in Brussel. De mensen zonder papieren in de Begijnhofkerk confronteren ons met deze realiteit. Daarom vraagt het bestuur:

1. Dat de stad Brussel en andere gemeenten de nodige gebouwen, levensmiddelen en sociale begeleiding zouden bieden voor de opvang van de aankomende vluchtelingen. Het is onaanvaardbaar dat mensen op straat aan hun lot worden overgelaten.

2. Ook kandidaat-politiek vluchtelingen moeten in afwachting van een uitspraak van hun dossier een zinvol leven kunnen leiden en toegang krijgen tot vorming, opleiding en jobs.

Deze mensen in de illegaliteit duwen bevordert enkel de criminaliteit en de sociale fraude, in de

form van zwartwerk en andere uitbuitingscircuits.

3. De Brusselse context maakt het ook nodig om te pleiten voor een regularisatie van een bestaande toestand. Mensen wiens procedure meer dan vijf jaar in beslag heeft genomen moeten automatisch kunnen geregulariseerd worden. Maar ook mensen die omwille van sociale en humane redenen een aanvraag doen om hun verblijf te regulariseren moeten hiervoor onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen.

Deze voorwaarden zijn het zich inschakelen in een actief inburgeringsproject, gericht op taalverwerving, maatschappelijke vorming en professionele inschakeling.

4. Tot slot heeft de VGC reeds enige ervaring opgebouwd omtrent dienstverlening voor mensen zonder papieren. Het VU-arrondissement Brussel vraagt aan de Vlaamse regering om verder financieel over de brug te komen om vanuit de Vlaamse Gemeenschap in Brussel (VGC) een ont-haalbeleid te voeren en ertoe bij te dragen om van Brussel een leefbare stad te maken.

Deze eisen gaan uit van een oprechte emotionele betrokkenheid maar evenzeer van een realisme dat stoelt op onze Brusselse ervaring.

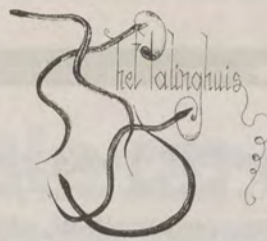
Marie-Paule Quix, arrondissementeel voorzitter

Bert Anciaux, senator

Sven Gatz, lid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad

Wenst U meer informatie over de
advertentiemogelijkheden
in WIJ?

Bel dan vandaag nog naar
Els Decoster
op het nummer 02/481.78.59

*De familiezaak met traditie
sedert 1910
Marleen en Annemie Pauwels
Cude Brugstraat 16
9900 (Schoonaarde) Tondermonde
Tel. 052/42 32 46*

Afhalen van palinggerechten mogelijk

Openingsuren: van maandag tot en met donderdag:
12 uur tot 14.30 uur - 18 uur tot 21.30 uur
Zaterdag: 18 uur tot 22 uur
Zondag: 12 uur tot 21.30 uur
Verlofperiode: de maand december

VLAAMS-NATIONAAL
WEEKBLAD

Een uitgave van het
Vlaams Pers-, Radio- en
TV-instituut v.z.w.

Hoofdredacteur:
Maurits Van Liedekerke

Redacteurs:
Eric Van de Castele
Geert Vranken

Secretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van
abbonementen en redactie
op rekeningnummer
435-0272161-59 van WIJ,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel.
Tel. 02/219.49.30
Fax 02/219.97.25
E-mail
redactie@vpri.be
Jaarabonnement 1.800 fr.
Los nummer 35 fr.
Dit nummer werd dinsdag
j. l. om 14 u. afgesloten.

Verantwoordelijk
uitgever:
Patrick Vankrunkelsven
Barrikadenplein 12
1000 Brussel

Reclameregie:
Decom
Gossetlaan 30
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02/481.78.59
Fax. 02/481.78.82

GEPENSIONEERDE
BINNENHUISCHILDER NEEMT NOG
WERK AAN.
350 FR. P/U + BTW.
ENKEL ERNSTIG WERK. OOST-VL.
VOOR CONTACT: REDACTIE WIJ

Brood- en banketbakkerij

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

**SPECIALIST
VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

10 km Brugge/Oostende
Hotel DE STOKERIJ
Oudenburg tel. 059/26.82.97
fax 059/26.89.35

CUPIDO ROMANTICA: 1 overnachting in luxe kamer met dubbele whirlpool, fles champagne, Gastronomenu met kreeft. 5.800 fr. p.p. Extra nacht 2.400 fr. p.p.
ARR. JAN BREYDEL: 2 overnachtingen in luxe kamer met douche, 1 x gastro-menu, 1 x 4 gangenmenu 6.400 fr. p.p.
Steeds ontbijt tot 12 u.! kamer beschikbaar tot 15 u.
Gratis fietsen en routes. Sauna beschikbaar.
Alle voorzieningen voor rolstoelgebruikers.
Zie ook teletext Eurosport!
E-mail: Hotel De Stokerij@flanderscoast.be.

10

DEZE WEEK IN KNACK

REFERENDUM

KIES DE MENSEN VAN HET JAAR '98

Samen met VTM organiseert Knack ook voor 1998 het referendum Mensen van het Jaar. In de categorieën België, Wereld, Sport, Cultuur en Media kunnen de kijkers van VTM en de lezers van Knack de kandidaten van hun voorkeur aanduiden. De proclamatie heeft plaats op 15 december en valt te bekijken op VTM. De lijsten van de kandidaten en de deelnemingsformulieren staan deze week in Knack.

OMSLAGVERHAAL

DE OORLOG VAN DE PORTIERS

"De kopstukken zijn maar één keer hier geweest. Ze hebben een pistool op tafel gelegd en gezegd dat zij voortaan de security zouden doen. Dan hebben wij hen duidelijk gemaakt dat dat hier niet zou lukken." De overheid heeft het probleem jaren laten aanslepen, maar nu is de zaak aan het escaleren: de oorlog tussen de portiersorganisaties in het Vlaamse nachtleven wordt uitgevochten op het scherp van de snee. Over geld, drugs en rock-'n-roll, en de betrokkenheid van de politie: een reportage.

BIJLAGE

GEZONDHEID

Het risico van vrouwen op een hartinfarct. Tien vragen over het afstaan van organen na de dood. Seksualiteit: de aanpak van erectiestoornissen. Eten tegen kanker. Lawaai schaadt het gehoor. Artrose en artritis. Het verhaal van dwergen. Wat te doen tegen verkoudheid? De ziekenhuisopname van kinderen. Depressies bij bejaarden. Haaruitval bij mannen. Kortom: de Knack-gezondheidsbijlage.

WEEKEND KNACK: HOE ECHT IS RECHT OP TV? + SUZANNE VEGA IS GEEN NON + WONEN IN EEN DORP VAN DISNEY

Drie Antwerpse animisten

◆ TENTOONSTELLING ◆

In het mooie, gemoedelijke *Albert Van Dyck-museum* te Schilde bij Antwerpen, loopt nog de hele maand november een interessante tentoonstelling over drie Antwerpse *animistische kunstenaars*. Albert Van Dyck zelf, aangevuld met werk van de sinds lang niet meer geëxposeerde Jozef Vinck uit Mortsels en de wellicht beter gekende alzijdige Borgerhoutse kunstenaar Jos Hendrickx. Inderdaad een artistiek hoogstaand trio.

PURIST

Jos Hendrickx (Borgerhout, 1906 – Beveren, 1971) kreeg een academische kunstvorming aan de Koninklijke Academie en het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten te Antwerpen. Zijn oeuvre is sterk grafisch georiënteerd. Zijn werk getuigt van een sterk individuele originaliteit en een intieme, animistische sfeer. Opvallend is zeker het uitgesproken verticalisme van zijn werk, dat hem als het ware doet aansluiten bij een fundamenteel gotisch principe. Anderzijds is er de zuiverheid en de gevoeligheid van zijn lijnvoering. Met zijn tekenstift weet Hendrickx de mogelijkheden van de zwart-wit-nuanciering tot het uiterste uit te baten. Tevens groeide hij uit tot één van onze belangrijkste aquarellisten.

Op latere leeftijd realiseerde Hendrickx nog een aantal brandglasramen, onder andere voor de St.-Jozefkerk op de Loosplaats te Antwerpen. Ook als glazenier was hij een groot kunstenaar. Hendrickx was een purist, die zijn werken als persoonlijke expressies wist op te stuwen tot vergeestelijkte realisaties, waaruit alle materiële zwaarte systematisch gebannen werd. Dit alles is duidelijk te volgen in zijn reeksen met bomen, daken, huizen, kathedralen, landschappen en naakten.

PEETVADER

Albert Van Dyck (Turnhout 1902 – Antwerpen 1951) was een leerling van de Stedelijke Tekenschool in Turnhout, en vervolgens van de Academie en het NHISKA te Antwerpen. Hij werkte en woonde meer dan 20 jaar in Schilde. Steeds was hij op zoek naar het diepere (cf. Carl Gustav Jung „de anima”) en het volmaakte. Precies door deze karakteristieke ingesteldheid op meditatie en levensrust, kan hij wellicht gelden als de peetvader van de groep animistische kunstenaars. Albert Van Dyck was zowel schilder als een subtiel tekenaar, etsen en boetsaai. Hij blonk uit door zijn reeksen van lieflijke en tegelijk ook indringende portretten, bij voorkeur van kinderen. Toch waren het nooit goedkope, sentimentele portretten. Daarnaast schilderde en tekende hij ook riant-poëtische landschappen en enkele rustige stillevens.

Naast een reeks etsen realiseerde hij ook terracotta-beelden en aquarellen.

Tijdens zijn laatste levensjaren werd Van Dyck nog belast met een leeropdracht „tekenen” aan de Antwerpse Academie. Op 49-jarige leeftijd ontviel hij ons al te vroeg ten gevolge van een ongeneeslijke ziekte.

LICHT

Jozef Vinck (Berchem 1900 – Mortsels 1979) kreeg eveneens een academische vorming aan de reeds genoemde Antwerpse kunstscholen. Hij werd trouwens later lesgever aan het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten in Antwerpen.

Jozef Vinck is de picturale vastlegger geworden van Mortsels, met schilderijen van de Mortselse straten, met een voorliefde voor het station, spoorwegtaferelen, baren en telefoonpalen. Daarnaast schilderde hij ook stads- en havengezichten uit Antwerpen en uitgesproken landelijke taferelen.

In volledige animistische traditie treedt ook bij hem het licht als het ware uit het schilderij, dat uitgebordeld wordt met een brede en stevige toets en met smeuge verflagen.

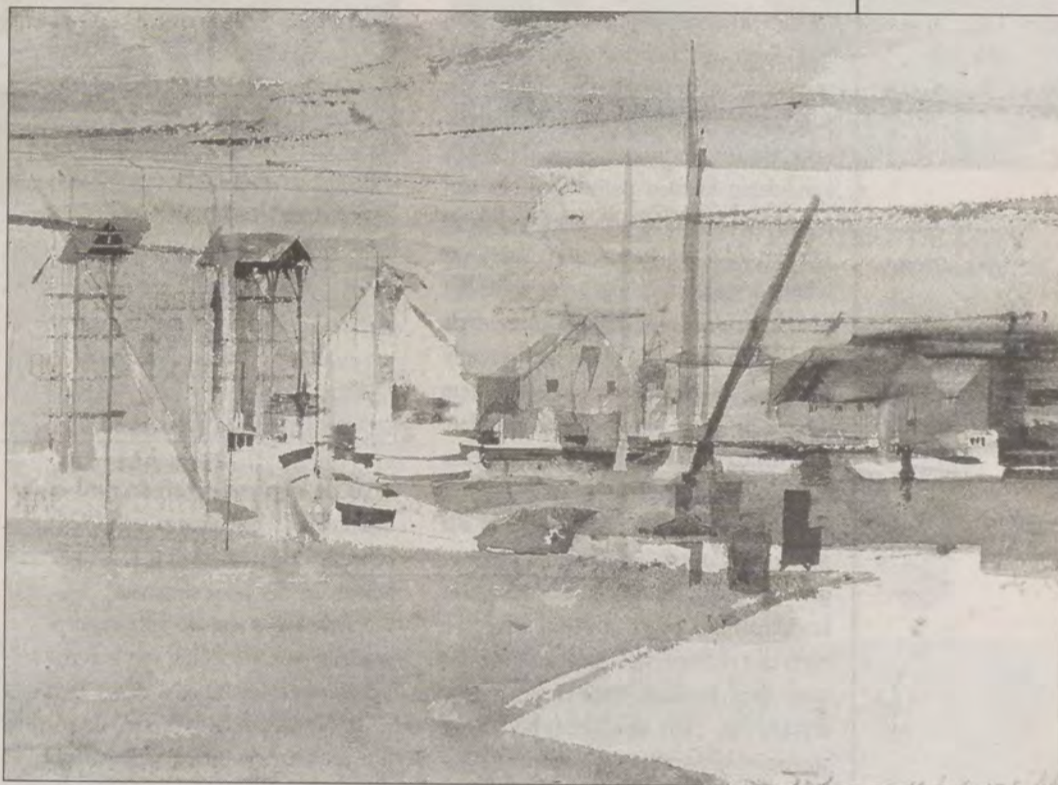
***

In al haar bescheidenheid van opzet, want in feite volledig draaiend op de vrijwillige inzet van een aantal overtuigde kunstliefhebbers, is deze manifestatie uitgegroeid tot een heus kunstgebeuren voor de Voorkepen. Hopelijk zullen dergelijke tijdelijke manifestaties bijdragen tot de grotere toeloop naar dit goed uitgeruste en verzorgde Albert Van Dyck-

museum. Zowel het hier getoonde als de inzet van de medewerkers, alsook het initiatief van het gemeentebestuur, verdienen zeker onze waardering.

Dirk Stappaerts

☞ Antwerpse animisten. In het Museum Albert Van Dyck, ondergebracht in het gemeentehuis, Brasschaatsebaan 30 te 2970 Schilde. Tot 29 november. Geopend van di. tot vrij. van 10 tot 12 en van 14 tot 16u. Laatste weekeinde van de maand van 14 tot 17u. Buiten deze uren rondleidingen mogelijk op afspraak (tel. 03/380.16.28 – Cultuurdienst Museum). Ma. gesloten.

Albert Van Dyck, Franske (olleverf)
Jos Hendrickx, Trondheim pakhuisen (aquarel, '60)
Jozef Vinck, Spoorweghalte te Mortsels (olleverf, '65)

Dit is de titel van het gelijknamige boek waarin Wilfried Janssens het heeft over de problematiek van de overheidsschuld.

Om zowel inkomsten als uitgaven op de overheidsbegroting te rechtvaardigen wordt al eeuwenlang veel retoriek aangewend door voortdurend te verwijzen naar het algemeen welzijn, de vooruitgang, de solidariteit en dat allemaal te pas en te onpas. Vaak leidt dit alles tot

het ontspoen van de overheidsbegroting met een torenhoge staatsschuld tot gevolg.

Dan stelt zich immers de vraag naar de draagkracht ervan. Soms kan dit leiden tot wantrouwen en het uitbreken van een financiële crisis. Dit alles illustreert

Wilfried Janssens in zijn boek met passages uit de literatuur, de beeldende kunst en de cultuurgeschiedenis in het algemeen.

Homeros, Dante, Voltaire, Goethe, Shakespeare, Guido Gezelle en zovele anderen hebben hun tijd goed geobser-

veerd en waren met hun analyses vaak sneller dan politici. Dit boek is vooral interessant voor mensen met zowel een economische als een culturele interesse.

Kristof Agache

⇒ *De strop om de hals. De staatsschuld door de eeuwen heen.* Wilfried Janssens. Uitg. Lannoo, Tielt, 1998. 144 blz., 695 fr.

De strop om de hals

◆ POLITIEK ◆

Lijststem populair in heel Europa.

NPC of *nieuwe politieke cultuur*. Voor sommigen is het begrip een container waar iedereen zijn goedje in kwijt kan. Voor anderen blijft het een lichtbaken in het wantrouwen van de bevolking in de politiek. Doorheen de discussie kan men er toch een aantal instrumenten in herkennen die de burger meer greep moeten geven op de politiek. Het bindend referendum, de decumulatie, de rechtstreekse verkiezing van uitvoerende mandaten, de afschaffing van de opkomstplicht; u kent ze wel. Ook de lijststem of kopstem past in dit rijtje.

UIT DE POT

De lijststem is een stem die men uitbrengt door het bolletje naast de naam van de lijst rood te kleuren. Hierdoor spreekt men niet alleen zijn voorkeur uit voor die lijst maar keurt men tegelijk de volgorde van kandidaten goed. De kopstem functioneert als een pot waaruit de verschillende kandidaten kunnen putten om het *verkiezingscijfer* te bekomen indien ze zelf onvoldoende stemmen kregen. Daar schuilt de angel: hoe hoger men op de lijst staat hoe eerder men aan bod komt tot de pot leeg is. De tegenpool van de lijststem is de enkel- of meervoudige voorkeurstem die het mogelijk maakt een of meerdere kandidaten van eenzelfde lijst te verkiezen boven alle andere personen.

De kopstem is een van de thema's op alle recente fora over nieuwe politieke cultuur geweest. En ook al hebben journalisten er krantenartikels over volgeschreven en heeft elke politicus wel zijn of haar mening over deze techniek van stemmenoverdracht, het blijft opvallend hoe bitter weinig onderzoek er naar is verricht. Naar aanleiding van de honderdste verjaardag van het invoeren van de lijststem hebben drie academici een boek geschreven. Lijvig is het niet, opmerkelijk wel. Naast een korte historiek, de gekende argumenten van voor- en tegenstanders en een rechtsvergelijkend onderzoek belichten de auteurs de kopstem vanuit twee interessante invalshoeken.

DE NUTTIGE VOLGORDE

De geschiedenis van de kopstem is weinig turbulent. Behalve op het ogenblik van de invoering op Belgisch niveau (29 december 1899) werd er nauwelijks aandacht aan besteed. Pas in de jaren 90 van deze eeuw flakkerde de discussie op in de *Burgermanifesten* van Verhofstadt. Dat op zich is niet verwonderlijk aangezien de lijststem werd ingevoerd in de marge van de op een na belangrijkste wijziging van ons kiesstelsel: de overgang van het meerderheidsnaar het representatief stelsel. Veel (*Franse*) woorden werden er niet aan besteed: het belang van de partijtucht, het gevaar voor populistische politici en de nood aan belangenevenwicht. Nadien

100 jaar lijststem: meer begrafenis dan feest

werd de kopstem geïntroduceerd op gemeentelijk (1920), provinciaal (1921), Europees (1978) en Vlaams (1993) niveau telkens zonder enige discussie. Opmerkelijk is dat de voorstanders van vandaag de argumenten van gisteren volledig overnemen. Ook al bezigt men niet graag het woord 'partijtucht', de partijen hebben graag vat op de mensen die hen in het parlement vertegenwoordigen. Bovendien is de lijststem de beste waarborg op loyaliteit. Gaat de mond teveel open of wordt het knopje verkeerd ingedrukt dan valt men buiten de prijzen. Het mechanisme is effectief: tussen 1919 en 1991 slaagden er nauwelijks 30 op 4.719 volksvertegenwoordigers en 1 op 2.358 rechtstreeks verkozen senatoren erin de *nuttige volgorde* te doorbreken. De kopstem is bovendien een gave voor die partijen die rekening moeten houden met hun verschillende standen en belangengroepen. Hiertegenover stellen tegenstanders de nood aan onafhankelijke mandatarissen die stemmen in functie van het algemeen belang naast de ideologische principes.

VINGER IN DE PAP

Het stemgedrag naar aanleiding van de herbenoeming van Europees rechter Wahtel en de invoering van het euro-stemrecht spreken boekdelen. Politiek wordt op die manier veeleer bedreven in een partijbureau en niet in het parlement. Particratie heet zo iets en de wetgevende macht is er de dupe van.

Elke partij maakt dankbaar gebruik van de kopstem, de ene al wat meer dan de andere. SP en Agalev spannen de kroon. In hun statuten is bitter weinig terug te vinden over de lijstvorming. Bij de Vlaamse socialisten leest men gewoonweg: „De lijsten voor de verkiezing van de Vlaamse Raad, de provincieraad, de Kamer en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad moeten binnen de twee maanden voor de verkiezingen voorgelegd worden aan het partijbureau". De VLD doet met haar systeem van 'voorverkiezingen' een poging de lijstvorming te democratiseren; maar het partijbestuur behoudt nog steeds een belangrijke invloed. Elke rechtgeaarde VU'er en ID21'er moet trouwens toegeven dat de respectieve besturen hun vinger in de pap houden.

In tegenstelling tot de opkomstplicht blijft de lijststem populair in heel Europa. Zelfs in Nederland, het voorbeeld bij uitstek voor de Vlaamse politieke cultuur, hecht men veel belang aan de volgorde van de lijst. Enkel Malta kent het systeem van neutralisering van de lijststem aangezien de kandidaten alfabetisch zijn gerangschikt en de Maltees elke kandidaat in een prioriteitenlijst moet indelen. Een aantal landen is nog strenger dan België en heeft een 'gesloten lijststem': men kan enkel stemmen voor een lijst - en dus niet voor een kandidaat - en de zetels die door de lijst worden behaald, worden toebedeeld aan de kandidaten in de volgorde waarin ze op de lijst staan.

HULPMIDDEL

Interessant zijn de twee creatieve invalshoeken op de kopstem. Zo stellen de auteurs onomwonden dat de lijststem in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. Dit betekent dat een kandidaat die door de invloed van de lijststem zijn of haar zetel mist met veel kans op succes naar het Arbitragehof kan stappen. Bovendien wordt de kopstem belicht vanuit een economisch perspectief. Een staaltje van *public choice* in de praktijk.

Los van het feit dat de belangrijkste auteur, Boudewijn Bouckaert, een notoir VLD'er is, kan men bij het vergelijken van pro's met contra's weinig argumenten vinden ter verdediging van de kopstem. De alternatieven liggen voor de hand: van een vermindering van de invloed (het standpunt van VU-ID) over de neutralisering tot de eenvoudige afschaffing van de lijststem. Toch hebben de auteurs een belangrijk element over het hoofd gezien. De lijststem kan nieuwe kandidaten helpen om succesvol aan een politieke loopbaan te beginnen. Want het gevaar is niet denkbeeldig dat in een systeem waar alleen voorkeurstemmen van tel zijn de meest gekende, b.v. mediatiekie, namen steeds een lengte voor blijven hebben.

Vincent Van Quickenborne, woordvoerder ID21

⇒ *De lijststem 100 jaar.* B. Bouckaert, J. Gekiere, B. Lambert. Uitg. Acco-Leuven. 1998. 69 blz., 495fr.

SATERDAG

AHASVERUS

„Pakje friet wordt duurder”,
las Ahasverus
Zever in pakskes!

Met de VRT de
Rob en d'er over!

Nieuw spreekwoord:
Bij Agalev te abiechten gaan

Axelle Redt
de show

Albert II on-
hoffelijk tegenover Vlamingen

Nieuwe route:
Vanuit zee buiklandingswaarts

Zetduivel:
De loonworm

Tegen de middenberm
met middenvinger

Het is een geruststelling dat
Mister Belgium een Italiaan is

◆ VLAAMS PLAKBOEK ◆

Drie Vlaamse pioniers

Van de hand van de nu 93-jarige Palmer Ruyschaert verscheen een lezenswaardig boek over drie merkwaardige flaminganten: Alberic Decoene (1881-1958), Kamiel (1873-1975) en zoon Herman (1899-1986) De Vleeschauwer.

Het boek wordt ingeleid met een bespreking van de houding van de hogere katholieke geestelijkheid van België ten opzichte van het gebruik van het Nederlands in België en ten opzichte van het flamingantisme en het Vlaams-nationalisme. Aan de hand van concrete feiten toont de auteur aan hoe de hogere geestelijkheid tot zelfs in de tweede helft van deze eeuw altijd óf de Franse taal óf het unitaire, Fransgezinde België óf de eenheid van de Katholieke Partij belangrijker achtte dan de belangen van de Vlamingen, inbegrepen die van de kleine man voor wie er blijkbaar geen evangelische bekommernissen moesten gelden.

De eerste figuur die behandeld wordt is de West-Vlaming *Alberic Decoene*. Geboren in Wevelgem in 1881, tot priester gewijd in 1906 en gepromoveerd tot doctor in de Theologie in 1910. In dat jaar werd hij benoemd tot leraar Opvoedkunde aan de katholieke normaalschool van Torhout, waar hij in 1919 ook directeur werd.

Decoene heeft in belangrijke mate bijgedragen tot de katholieke pedagogische beweging in Vlaanderen. Hij schreef een 20-tal boeken over opvoedkunde en stichtte samen met Frans De Hovre in 1919 het *Vlaamsch Opvoedkundig Tijdschrift*. In 1930 werd Decoene onderwijsinspecteur en later doceerde hij aan de Leuvense universiteit en aan de katholieke universiteit van Quebec (Canada). Tot in het jaar van zijn afsterven in 1958 bleef hij ook directeur van het Brugse Hoger Instituut voor Opvoedkunde. Op zijn grafsteen werd in één zin heel zijn leven samengevat: „Ik streed voor mijn Kerk en voor mijn Volk”.

In zijn laatste levensjaar schreef Decoene een uitvoerige uiteenzetting over de ethische en psychologische grondslagen van de Vlaamse beweging. Deze uiteenzetting raakte niet uitgegeven, maar Ruyschaert geeft een gedetailleerd overzicht van de inhoud van het manuscript. Als gedreven flamingantisch priester met grote verantwoordelijkheden moest Decoene voortdurend schipperen tussen zijn innerlijke overtuiging en de wensen van zijn geestelijke overheden die zeker niet Vlaamsgezind waren, o.m. de Brugse bisschoppen Waf-

felaert en Lamiroy. Pas laat in zijn leven kon hij de gewetensdwang overwinnen en kon hij de rechtmatige eisen van de Vlaamse beweging op papier verdedigen. Het manuscript verdient een volledige geannoteerde uitgave.

De tweede behandelde figuur is *Kamiel De Vleeschauwer*, geboren in 1873 in Assenede. Hij werd onderwijzer en in 1913 inspecteur van het lager onderwijs. In 1914 nam hij dienst als oorlogsvrijwilliger. Na de oorlog bleef hij inspecteur tot 1933.

Kamiel De Vleeschauwer had aan het IJzerfront de vernederingen van de Vlaamse soldaten meegemaakt en werd er een keiharde flamingant. Tussen de twee wereldoorlogen ontpopte hij zich tot een leidinggevende theoreticus van het Vlaams-nationalisme, die niet aarzde om ook mee te werken aan allerlei concrete politieke initiatieven. Hij zette zich vooral in in West-Vlaanderen, waar heel moeizaam een Vlaams-nationalistische partij tot stand kwam en waar de concurrentie met het in 1931 gestichte Verdinaso heel hevig was.

In 1928 publiceerde De Vleeschauwer een boek over Zannekin en de vrijheidsstrijd van het kustland van 1323 tot 1328. In dat werk toont hij aan hoe

Frankrijk reeds vanuit een ver verleden op Vlaams grondgebied aasde.

Tijdens Wereldoorlog II kwam Kamiel in de collaboratie terecht. Hij werd veroordeeld tot vier jaar en kwam vrij in 1947. Hij overleed in Veurne in 1975 op de gezegende leeftijd van 102 jaar.

Ook de zoon van Kamiel, *Herman De Vleeschauwer* wordt in het boek besproken. Hij werd geboren in Dendermonde in 1899 en werd in 1923 aan de Gentse universiteit doctor in de Wijsbegeerte. Twee jaar later doceerde hij al aan deze universiteit, amper 26 jaar oud. Zijn onderzoeksgebied wordt de studie van de Duitse filosoof Kant, wat natuurlijk niet in de smaak viel van de wijsgerige gedachtenwereld in ons land die vooral gericht was op de katholieke, thomistische wijsbegeerte. Algemeen werd Herman De Vleeschauwer uiteindelijk erkend als een van de beste Kantkenners van de wereld.

In 1941 werd Herman directeur-generaal van het hoger en middelbaar onderwijs. Na de oorlog werd hij hiervoor bij verstek veroordeeld. Hij onttrok zich evenwel aan zijn straf en vluchtte over Zwitserland naar Zuid-Afrika waar hij een tweede carrière van hoogleraar begon. In België kreeg hij genade zodat hij enkele keren Vlaanderen en zijn familie kon bezoeken. Herman De Vleeschauwer overleed in 1986 in Pretoria.

Auteur Palmer Ruyschaert heeft de drie

behandelde personen persoonlijk gekend en hun leven en werk willen memoreren op een ruimere schaal dan dit in een encyclopedie mogelijk is. Het boek wordt ingeleid door Manu Ruys.

Walter Deconinck

☞ Drie Vlaamse pioniers. Palmer Ruyschaert. 112 blz., 400 fr., (verzendingkosten inbegrepen) op rekeningnummer 000-0501817-36 van Vlaams Verbond voor Gepensioneerden, Kipdorp 21 te Antwerpen.

Mgr. Lamiroy en anderen, voor zovelen de wig tussen Vlaanderen en de kerk.

13

H E R S E N B R E K E R

OPGAVE 122

HORIZONTAAL

5. Zo iemand kleist partij voor de vijand (9)
7. Instelling waar je kunt leren hoe een bal uit de lucht te plukken? (13)
9. Zulke mannen beschouwen hun uitverkorene als eigendom (11)
13. Stilzwijgend (12)
18. IJs transporteren met behulp van een eenwielig vervoermiddel (56)
20. Doet de bakker alvorens het deeg in de oven gaat (6)
21. Een van die lege voorwerpen die 't hardst klinken (3, 3)
22. Koningshuis (6)
23. Kleedgewoonte van tijdelijke aard (4)

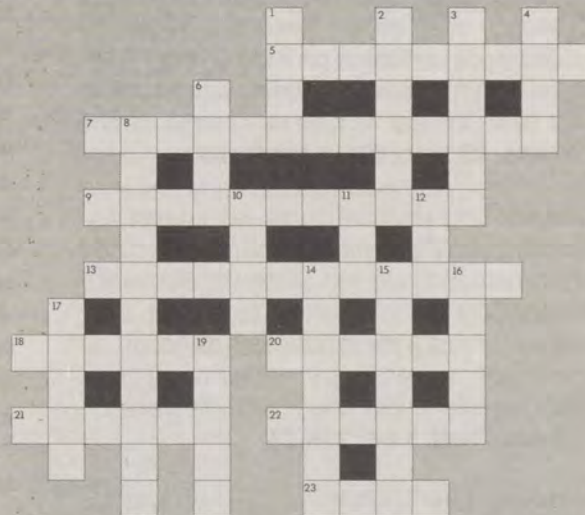
VERTICAAL

1. Vis in de mond? (4)
2. Zo'n gelaat is niet om aan te zien... (6)

3. Teveel lichaamswarmte (6)
4. Op de weg rijdend moet je maken hier niet in terecht te komen (4)
6. Is al verdrongen als de put gedempt wordt (4)
8. Schilderscategorie uit de middeleeuwen (11)
10. Sjouwt iets hogerop (4)
11. Varkensjong (3)
12. Ligplaats voor schepen (3)
14. Nog triester dan op je eentje (7)
15. Zo'n braaf iemand wordt al gauw voor een sul versleten (7)
16. Geschriften die je moet betalen (5)
17. Devoot (5)
19. Je kunt ze kraken, maar ze registreren ook mooier geluid! (5)

OPLOSSING OPGAVE 121

- Horizontaal:** 5. stoppelbaard; 9. zwartepietpakken; 10. armatuur; 12. eiseres; 13. de

duimen leggen; 14. saté.

Verticaal: 1. ster; 2. opgeruimd; 3. gevieren; 4. brokelen; 6. betweterij; 7. kwartels; 8. bezet; 11. acuut.

Jan Van Borm uit de Hammenekerstraat 118 te 2880 Bornem-Mariekerke wint deze week. Hij krijgt binnenkort **Moord en doodslag in België** van Je-

roen Wils thuisbezorgd. De briefkaart met de oplossing van opgave 122 verwachten wij ten laatste op maandag 30 november a.s. op onze redactie, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel.

THERE'S SOMETHING ABOUT MARY

Diegenen die je zouden zeggen dat deze film perfect is, vertellen niet helemaal een leugen, want ondanks al z'n onvolkomenheden hou je er een prettig gevoel aan over. Alles start in 1985, wanneer de tiener Ted (Ben Stiller) het opneemt voor de ietwat achterlijke Warren tegen een pestkop, en door diens bloedmooie zuster Mary (Cameron Diaz) wordt gevraagd om mee naar het schoolbal te gaan. Hij kan niet wachten om zijn vrienden de ogen uit te steken. Maar het schoolbal halen ze niet, want Ted's edele delen blijven tussen z'n rits steken, en deze scene alleen al zou door de Marx Brothers kunnen geschreven zijn - want de achtereenvolgende helpers die opdagen, tot en met de brandweer, maken „het“ alleen maar erger.

NIEUW IN DE BIOS

Dertien jaar later is Ted nog steeds zuur omwille van wat het met Mary had kunnen zijn, en zet een privé-detective Pat Healy (Matt Dillon) op haar spoor. Die heeft nog geen oog aan haar gewaagd en ziet wat voor sexy vlees hij in de kuip heeft, of hij rapporteert Ted dat ze een grote vlezige brok is geworden. Pat begint dan aan een af luistercampagne en gebruikt al deze informatie in zijn eigen voordeel en Mary valt voor hem, gelooft al z'n leugens, en hij vertelt haar zelfs dat hij voor haar ietwat achterlijke broer wil zorgen. Ondertussen is Ted toch op weg naar Miami, waar Mary woont. Onderweg echter wordt hij samen met nog een hele rist

mannen opgepikt wegens moord, want een lifter is zo vriendelijk geweest een verminkt lichaam in zijn auto achter te laten. Het vraagt al z'n overredingskracht om uit deze soep te raken. Ondertussen heeft Pat toch bekend dat hij alles gelogen en verzonnen heeft en zie, Ted loopt opnieuw vrij rond en ontmoet Mary zomaar op straat. Er liggen ook nog enkele grappige scènes te rapen met een hond en een onnavertelbaar scene met haar-gel. In ieder geval heeft deze film weer even de buitenlijnen van het humorveld verlegd. Regisseurs Peter en Bob Farelly schreven mee aan het scenario, dat door Ed Decker en John J. Strauss werd geleverd, en je moet maar hopen dat ze ermee door zullen gaan. (** 1/2)

Willem Sneer

◆ MEDIALANDSCHAP ◆

Glenn Close en Jeff Bridges in het rechtbankdrama „Jagged Edge“. Zat. 21 nov., TV1 om 23u.20

Ace Venture - Pet Detective Wanneer Snowflake, de mascotte van de honkbalploeg Miami Dolphins wordt ontvoerd, doet de manager een beroep op de hysterische en hypernerveuze „dierendetective“ Ace Ventura. Met Jim Carrey, Courteney Cox en Sean Young. **Zon. 22 nov., Kanaal 2 om 21u.20**

After Jimmy Amerikaans drama van Glenn Jordan uit 1996 met Meredith Baxter, Bruce Davison, Peter Facinelli e.a. Op een dag pleegt de knappe, veelbelovende tiener Jimmy Stapp zelfmoord. Niemand begrijpt waarom, want de knaap had alles mee. De ontstentis is erg groot en het huwelijk van de ouders dreigt te begeven onder de druk van de gebeurtenissen. **Maan. 23 nov., Ned. 2 om 19u.57**

Histories: Er was eens... het communisme Driedelige reeks waarin Vlaamse communisten vertellen over wat in de serie bestempeld wordt als „de grootste mislukking van de eeuw“. De eerste aflevering kreeg als titel „Onze kleine koude oorlog“ mee en daarin praten zij over hun ervaringen met de partijleiding en de strenge partijtucht, hun eigen activiteiten en de acties van tegenstanders. **Dins. 24 nov., Canvas om 21u.**

The Molly Maguires 1876 in Pennsylvania. In de koolmijnen werken duizenden mannen in elendige omstandigheden. Zij worden uitgebuit en kunnen zich niet verdedigen. Hun enige hoop is een geheime organisatie, de Molly Maguires (meestal Ieren), die zich met geweld verzetten tegen de directie. Geslaagde verfilming door Martin Ritt (1969) van het op feiten gebaseerde boek van Arthur H. Lewis, met Sean Connery; Richard Harris en Samantha Eggart. **Woens. 25 nov., BBC 1 om 0u.35**

August Brits kostuumdrama van en met Anthony Hopkins uit 1996. Ieuan Davies leidt een rustig leventje op het landgoed van professor Blathwaite (Leslie Phillips), die zelf in de grote stad woont. Daar komt echter bruusk een einde aan wanneer de professor samen met zijn kersverse charmante bruid Helen (Kate Burton) op het landgoed komt wonen... **Dond. 26 nov., Ned. 1 om 23u.03**

Country Life Australische film van Michael Blakemore uit 1994, met Sam Neill, Greta Scacchi en John Hargreaves. De jaren '20 op het Australische platteland. Jack Dickens en zijn nichtje Sally werken op de familieboerderij. Alexander Voysey, de vader van Sally, woont in Londen en werkt er als literair criticus. Wanneer hij op een dag met zijn knappe, jonge vrouw Deborah aankomt, blijkt dat hij van plan is de boerderij te verkopen. Naar het toneelstuk *Uncle Vanya* van Anton Tsjechov. **Vrij. 27 nov., Canvas om 22u.55**

Regelmatig houden studenten van de Gentse universiteit (onderzoekscentrum Media en Communicatie) smaaktesten over de regionale TV-stations in Vlaanderen. Wij keken de resultaten van een onderzoek over Ring-TV in. De zender verzorgt Halle-Vilvoorde en wordt dagelijks door zo'n 134.000 kijkers bekeken. Dat is niet de beste score, maar ze zit wel een beetje in de lift. Verder stelden de onderzoekers twee duidelijke lijnen vast: 1. Ring-TV is een vaste waarde geworden in de huiskamers van de regio, 2. De nieuwsberichtgeving blijft de essentie van de uitzending.

HOE OUDER HOE...

De grootste groep Ring-TV-kijkers bestaat uit mensen die twee tot drie keer per week naar hun zender kijken. Tijdens het week-einde haken de meeste kijkers af; bij Ring-TV het minst, bij AVS (Gent-Oudenaarde) het meest.

Uit het onderzoek blijkt verder dat de nieuwsberichtgeving niet alleen het meest bekeken wordt, maar dat met dit programmaonderdeel de regionale zender het sterkst vereenzelvigd wordt. „Als het nieuws niet goed gebracht wordt, zal men eerder een negatief beeld hebben van de zender is zijn geheel. De gemiddelde Ring-TV-kijker beweert „zeer tevreden te zijn“ met het nieuws.“

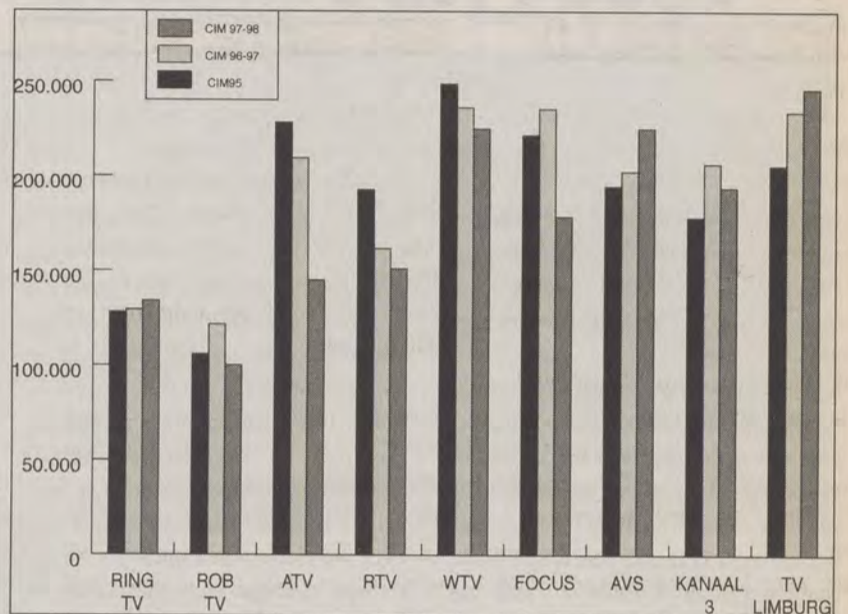
Een teer punt blijft de spreiding van de nieuwsonderwerpen. Niet zelden ergert een plaatselijke overheid zich aan het feit dat zij „nooit“ of „onvoldoende“ in beeld komt, vaak meent zij ook „te negatief“ te worden voorgesteld of kreeg ze geen kans kritiek te weerleggen. Toch hebben de onderzoekers wat Ring-TV betreft vastgesteld dat de spreiding van de aandacht over de verschillende streken van de regio, de objectiviteit, de duur en de verscheidenheid van onderwerpen bij de kijker weinig kritiek opleveren.

Uit het onderzoek blijkt dat de presentatie een teer punt is bij alle regionale zenders. AVS heet *amateuristisch* te zijn, Ring-TV kreeg een *behoorlijk* en WTV is *professioneel*. Voor de quotering wordt vooral naar de presentatoren verwezen, zo scoort Johan Persyn (ex-VRT, nu WTV) zeer hoog.

ONVERBIDDELIJK

Ver na „het nieuws“ bestaat er nog enige interesse voor het weerbericht, wie van sport houdt is tevreden met het aanbod. Maar het dagelijkse spelletje en de reclamespots blijken weinig aanhangers te hebben. Nochtans staan of vallen de regionale TV-zenders met de reclame-inkomsten. Vandaar dat de Reclamereguleerder de zenders met steeds nieuwe voorstellen bestoort, maar deze zitten vast aan de zgn. 20%-regel die de verhouding tussen

Regionale kijker is nieuwsgierig

De rechterbalk zijn de kijkcijfers van '97-'98.

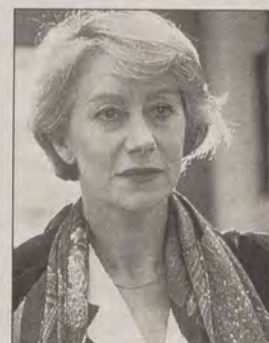
nieuws en reclame bepaalt. De vraag om de zendtijd te verlengen klinkt dan ook zeer luid bij alle stations, maar kan (voorlopig) niet omdat de wetgeving geen uitbreiding voorziet. Daarom vragen de zenders dringend regelgeving inzake telewinkelen, de plaats van overheidsreclame en dito mededelingen, het vaker herhalen van

de uitzending, enz... Toch weten de stations dat ze met reclame bijzonder voorzichtig moeten zijn. Het onderzoek van de Gentse universiteit heeft ook vastgesteld dat kijkers bij teveel aan reclame onverbiddelijk afhaken. En wie kan het ze kwalijk nemen?

(Int.)

Van alle markten thuis

Critici struikelen vaak over de lovende adjectieven als ze het acteerwerk van Helen Mirren moeten beschrijven. Meestal heet het dat haar vertolkingen *intellectueel geladen* en *emotioneel gedreven* zijn. Zo ook in *Prime Suspect*, de Engelse politiereeks waarin ze in de huid kruipt van Detective Superintendent Jane Tennison.

Helen Mirren, in 1946 geboren als Ilynea Lydia Mirronoff, wou aanvankelijk lerares worden maar nadat ze tijdens een zomervakantie meespeelde in het National Youth Theatre, koos ze voor een loopbaan als actrice. In de jaren '60 en '70 speelde ze zowat alle heldinnenrollen in de Royal Shakespeare Company en Britse pulpkranten noemden haar wel eens *de sekskoningin van de RSC*.

In Amerika trad ze aan in prenten als *Caligula*, een sadistische blootfilm geproduceerd door *Penthouse*-uitgever Bob Guccione. Nu is zij één van Englands beste klassieke actrices, zowel op de planken, op de buis als op het witte doek. Mirren zegt dat ze zichzelf nooit heeft gezien als een sexy actrice. Haar zelfbeeld

is ernstig: een vastbesloten, hardwerkende actrice die naadloos kan overstappen van *Lady Macbeth* naar hoofdinspectrice *Jane Tennison*. Ze leidt een druk leven en verdeelt haar tijd tussen Los Angeles (waar ze samenwoont met regisseur Taylor Hackford) en Londen (waar ze het vaakst werkt). Voor haar eerste optreden in *Prime Suspect*, bestudeerde ze haar rol heel zorgvuldig en bracht vele en lange dagen door in het gezelschap van vrouwelijke onderzoekers van de Londense politie.

Over deze 5de aflevering in de *Prime Suspect*-serie, waarin het wapengebruik door jongeren centraal staat, wil Helen Mirren de volgende kwijt: „Al lang voor de tragedie in Dunblane, waarbij een halve schoolklas werd neergeschoten, was ik van mening dat wapens een groot gevaar vormen in onze maatschappij. Ik woon nu alweer een hele poos in Amerika en heb daar de ellende gezien die wapens aanrichten. Ik vrees dat Europa dezelfde kant op gaat...“

Zondag 22 nov., Ned. 1 om 22u.55

Wie wil oorlog?

Wat te denken over oorlogen? (WIJ - 12 nov. '98 - *Vrede is een werkwoord*). Normaal wil het volk deze niet. De politieke leiders wel! Als gekozenen en in naam van het volk schijnbaar ten gunste er van. Moest het volk géén oorlog willen dan zou er ook géén zijn. Leiders kunnen géén oorlog voeren zonder soldaten. Een volledige tegenspraak op alle fronten. Men zegt dat het volk primair de schuld is dat er oorlogen zijn. Anderzijds en ironisch genoeg zijn het de leiders die het begin van een oorlog bevelen. Met gedwee gehoorzaamend kanonnenvlees terwijl de leiders op veilige afstand afwachten en aanmoedigen. Géén verstandig mens moet het wagen daar iets

tegen in te brengen of hij zal op één of andere manier monddood gemaakt worden. Sarcastisch spreekt men van oorlogsregels. Is een vijand gewond dan moet je hem weer terug oplappen. Bepaalde wapens mag je niet gebruiken tegen personen. Een bom of atoombom mag je wel smijten op vrouwen, zieken, ouderlingen en kinderen. Er is sprake van ridderlijke houdingen in een oorlog. Welke hersenkronkels in een woord! Na een oorlog worden de slachtoffers met véél eerbetoen gehuldigd. Oprecht? Neen, gewoon om de toenmalige leiders en hun oorlogsophitsingen goed te praten. De beul eert zijn slachtoffers! Met mooie spreuken „Gestorven voor het vaderland“. Gestorven voor de

leider zou het moeten zijn. Wat heeft een Canadees of Nieuw-Zeelander die sterft in een ware vernietigingsoorlog tegen de Duitsers in Europa te maken met een vaderlandse strijd? De wellicht utopische maar juiste moraal zou moeten zijn: ruim de agressieve leiders stelselmatig en vooral tijdig op. Vooraleer ze te véél anderen ophitsen. Beter nog! Laat ze in een arena persoonlijk hun dispuut uitvechten. De betrokken bevolkingen kunnen hen aanmoedigen. Er kan hoogstens één dode vallen! Vooral géén vernielingen. Op de rug van de voorheen gevallen onschuldige slachtoffers leert men en dat is hoopgevend. Nog altijd onvolmaakt. Eerst vermoorden van een deel der opgehitste volkeren met het doel de

leider op de knieën te dwingen. Wat niet lukt als de leider telkens ontsnapt. In het geval van de oorlog 14-18 en 40-45 zou men het nu anders aanpakken. Oorlogsverklaringen komen er zo rap niet meer. Want wie op een oorlogsverklaring ingaat is al zo schuldig als de oorlogsverklaarder. Om oorlog te voeren moet men met 2 partijen zijn. Nu blijft men onderhandelen of vreedzame druk uitoefenen. Men kan als magere troost zeggen dat alle slachtoffers gestorven zijn opdat later hetzelfde niet meer zou gebeuren. Kostbare lessen! Wie vroeger de veroorzaker was, ontloopt ongestraft de dans. Zeker aan de kant van de overwinnaar.

Willy Degheldere,
Brugge

Grote oorlog (1)

Naar aanleiding van de 80ste herdenking van het einde van de Grote Oorlog blijkt nogmaals welke minachting er bestaat ten opzichte van Vlaanderen en de Vlamingen. De heisa rond de uitnodiging van de Vlaamse minister-president is de zoveelste kaakslag die wordt toegediend aan de Vlamingen.

Hoofdzakelijk Vlamingen lieten hun leven in een Vlaamse streek, waar ze (toen reeds!) werden bevolen door Franstalige legeroversten. Nu nog steeds, 80 jaar later, blijkt deze trend zich verder te zetten.

Indien weer mag blijken dat het Koninklijk Hof de uitnodigingen hielp opmaken, bewijst ook nu weer welke minachting ons huidig koningspaar voor de Vlamingen en Vlaanderen heeft.

Het is vernederend voor iedereen die zich Vlaming noemt, dat opnieuw de Vlamingen worden uitgesloten aan iets wat zich volledig in Vlaanderen afspeelde en afspeelt.

„Hier ons bloed, wanneer ons recht?“ blijft een vraag die 80 jaar na de feiten nog steeds actueler en actueler is.

Vlaanderen moet zijn doden kunnen eren op een serene, vredige manier, maar nogmaals wordt het bewijs geleverd dat zelfs dat niet kan zonder dat er individuen pogen om zelfs dit eerbetoen te verstoren.

Waarom dan nog een vredeszuil in Mosen?

Bart Depestel sr.,
Roeselare

Grote Oorlog (2)

Waarom van Ieper geen hoofdstad van Vlaanderen maken? We hebben er trouwens ook niks te zeggen!

Maar we hebben er nog een wereldwijd berucht geworden wapen aan overgehouden.

Ruime belangstelling en uitstraling verzekerd.

Eddie Favoreel,
1070 Brussel

Grote Oorlog (3)

Minister-president van de Vlaamse Gemeenschap Luc Van den Brande kreeg geen uitnodiging om de herdenking in Ieper van de oorlogsslachtoffers, inva-

liden en veteranen bij te wonen. Dit is een kaakslag aan alle Vlaamse gesneuvelden en ook aan de ganse Vlaamse Gemeenschap. Wij hebben mijn vader en zeer jonge broer verloren door de oorlog. Mijn echtgenoot heeft gediend in *The Belgian Section of the Royal Air Force* van 1940 tot 1946.

Toen wij in 1946 terug in België waren, onwetend over de omstandigheden waarin koning Leopold III iets mispeuterde of zich vergist had, hebben wij aan ons huis een affiche gehangen: „Ja, de koning komt terug“. Als gevolg daarvan werd onze voordeur geschonden. Er werd mij in 't gezicht gespuwd. Ik heb dus wel redenen om mij over het koningshuis uit te spreken. Het kan mij gestolen worden, dat koningshuis. Als mens mogen ze allemaal ergens zelfs in weelde leven, maar al hebben wij Vlamingen indertijd het koningshuis gered, nu hebben wij daar spijt van.

Lionel Vandenberghe heeft dat in Diksmuide zeer duidelijk gezegd. Alleen krijgen we er niet stilaan spijt van. We zijn het al lang beu.

Leopold III was niet echt krijgsgevangene, hij huwde niet eerst voor de wet zoals alle Belgen verplicht zijn, enz. Zijn zoon Boudewijn was geen koning van alle Belgen, enkel van de christenen onder ons.

De huidige koning is zogezegd niet verantwoordelijk voor het niet uitnodigen van Vandenberghe, de Britse koningin kan er niet verantwoordelijk voor zijn. De burgemeester van Ieper zeker niet.

De „bepaalde“ personen zijn dus de „entourage“ van het hof; die personen die profiteren van het hof en dus geen federale staat kunnen aanvaarden.

Wat rest ons te doen? Streven naar een onafhankelijke Vlaamse staat in Europa en een president kiezen. De belastingsplichtige zou die president moeten betalen, maar die kan tenminste afgezet worden als hij niet voldoet.

Margriet Vandamme,
Oostende

Grote Oorlog (4)

De balans na de afloop van WOI was afgrijselijk. De politieke en territoriale verhoudingen in Europa waren nauwelijks gewijzigd, maar de heldendrang van enkele machtsgeile regeringsleiders had

wel het leven gekost aan vele miljoenen soldaten. Uit WOI kunnen vele lessen getrokken worden.

Een sociale, gelet op de oververtegenwoordiging van de lagere bevolkingscategorieën bij het voetvolk, terwijl de rijke burgerij en de adel hen vanuit het zadel de dood instuurden.

Een politieke, zodat we niet opgeven om de Europese Unie en de Verenigde Naties verder gestalte te geven als enig alternatief voor de idiote politiek van militaire confrontatie.

Een mensrechtelijke, als we in beschouwing nemen dat zo velen (Vlamingen, Welshmen, Indiërs,...) zinloos het leven lieten omdat ze simpelweg de taal waarin de orders werden gegeven niet konden begrijpen.

En bovenal, een pacifistische, omdat van alle menselijke schandes oorlog de allergrootste is.

Op 11 november trokken de Britse koningin en het Belgische vorstenpaar naar Ieper om de miljoenen slachtoffers te gedenken. Ze zouden zich beter zedig op de achtergrond houden. Waren het niet de koningshuizen, met alle opgeklopt chauvinisme en patriottisme die er rond hangen, die deze soldaten naar het front hebben geleid? Was het niet koning Albert, grootvader van de huidige vorst, die stelde wel begrip te hebben voor de taaleisen van de Vlaamse soldaten, maar daar geen jota aan veranderde? Het vlaggezwaaien en trompetgeschal zijn niet op hun plaats. Wat wij van hen verwachten, is geen hulde, maar een schuldbekentenis.

Miljoenen soldaten zijn in de meest onmenselijke omstandigheden gesneuveld. Zij zijn geen helden van het vaderland. Zij zijn geen patriotten. Geen martelaren. Zij zijn slachtoffers van een gigantisch moordapparaat.

Op 11 november hebben de Volksunionjongeren deze slachtoffers, veelal leeftijdgenoten herdacht. Deze jonge mannen en vrouwen, beroofd van hun primair recht op leven. Opdat we nooit zouden vergeten.

Kristin De Winter,
VUJO-voorzitter

Consequent

Het spreekt vanzelf dat ik het roerend eens ben met uw actie om de directie van

Fortis te bewegen de Engelstalige tekst in haar logo door een Nederlandstalige te vervangen. In de weekend-krant van verleden week stond trouwens een dubbele pagina-advertentie van die financiële groep. Fortis richt zich dus wel degelijk tot het grote publiek met de door u aangevochten Engelstalige tekst. U heeft dus mijn steun, maar mag ik van u ook enige consequentie vragen? Waarom gebruikt de VU voor haar webstom het Engelstalige begrip „one line“?

Mits een beetje verbeelding moet daar toch een aanvaardbare Nederlandse vertaling voor bestaan.

Jan De Laet,
Antwerpen

11 november

Stop de discussie. De Gemeenschappen zijn niet welkom op federale plechtigheden. Zoveel is duidelijk. Daarom moeten we onze conclusies trekken. En die zijn eveneens duidelijk.

De Vlaamse Gemeenschap herdenkt 11 november aan de crypte van de IJzeratoren, waar bekende Vlaamse soldaten begraven liggen en waar ook een graf herinnert aan de „anonieme Vlaamse gesneuvelden“, onze „onbekende soldaat“.

De restauratie van de crypte is trouwens volop aan de gang en zal volgend jaar met enige luister, en in aanwezigheid van een talrijk publiek, maar zonder koningen, opengesteld worden.

Lionel Vandenberghe,
voorzitter IJzerbedevaartcomité

PS. De redactie ontvangt graag brieven van lezers. Naamloze, scheld- en smaadbrieven gaan de scheurmand in. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken. Brieven worden voluit ondertekend, tenzij de schrijver verzoekt initialen te gebruiken.

Hendrik Luyten schilderde een bont gezelschap

Sinds begin oktober 1998 hangt in de IJzertoren in Diksmuide het gerestaureerde Gulden Doek van Vlaanderen van Hendrik Luyten. Het doek stelt een mythisch en blijkbaar bewogen meeting van 120 prominenten uit de geschiedenis van de Vlaamse beweging voor. Een politiek en historisch curiosum.

◆ UITSMIJTER ◆

De markante geschiedenis van het *Gulden Doek van Vlaanderen* vertoont gelijkenissen met deze van het *IJzerbedevaartcomité*. Net zoals het Comité werd opgericht omwille van een diep gewortelde onvrede met de houding van het Belgisch establishment aan het Front, nam Hendrik Luyten met zijn doek een artistieke wraak op diegenen die hem voor activistische sympathieën letterlijk hadden beroofd. Toch is het Gulden Doek meer dan een aanklacht. Eert en herinnert het IJzerbedevaartcomité ook de doden van de gruwelijke Grote Oorlog, dan wou de in Antwerpen verblijvende en in Roermond geboren Luyten (1859 - 1945) het kruim van Vlaanderens verleden en toenmalig heden voor eens en altijd op het doek vastleggen.

FRONTLEIDERS

Over de vraag wie al dan niet tot de meest verdienstelijke, rechtgeaarde of onkreukbare Vlamingen behoort, wordt in de Vlaamse beweging bij wijlen een geanimeerde en passievolle discussie gevoerd. Ook Luyten brak er blijkbaar zijn hoofd op. Al heeft het antwoord vandoen met de tijdsgeest, bovendien met de goedsgestelden en vooral met de specifieke ervaringen en de ideologische overtuiging van de schilder. Als een soort eerbetoon, maar ook als een anti-Belgische, zelfs provocerende daad, domineren de vrijzinnige activistische vrienden van Luyten het bonte gezelschap. Centraal in het doek staat de maçon *Pol de Mont* met opgeheven armen de Staten-Generaal toe te spreken. Met zevenen zitten ze aan de eretafel, waarvan liefst vier man tot de Antwerpse vrijmetselaarsloges behoorde. De vraag rijst waarom de leiding van de clandestiene Frontbeweging deze eer niet te beurt viel. Was deze volgens Luyten te gematigd of te katholiek? *Hendrik Borginon*, 'ruwaard' *Adiel de Beuckelaere*, *Filip de Pillecyn* en aalmoezenier *Van Grambeeren* werden niet eens op het doek afgebeeld. Luyten en zijn invloedrijke raadgever, de activist *Claudus Severius*, brachten veel meer bewondering op voor de de eigengereide 'sublieme deserteurs' dan voor de leiders van de Frontbeweging. Juist daarom kreeg *Lodewijk Severyns* wel een plaats toegewezen en *Borginon* of *De Beuckelaere* niet. Deze laatste bleek bijzonder ontgoocheld toen de 'koppen' op het doek voor het eerst bekend werden gemaakt. Niet dat er geen oudstijders of VOSsen op het Gulden Doek staan. Er is *Germain Levefer* en de overbetelrijke *Ward Hermans*, die merkwaardig genoeg in een Belgisch legeruniform staat afgebeeld. Overigens liet de schilder zich niet enkel door zijn levensbeschouwelijke opvattingen of zijn activistische sympathieën

leiden. Gewezen IJzerbedevaartvoorzitter *Frans Daels*, tevens deel uitmakend van de clandestiene Frontbeweging, kijkt wel peinzend voor zich uit. In overeenstemming met de godsvredegedachte vervoegden pater *Julius Callewaert* en kapelaan *Cyriel Verschaeve* de tafel van zeven.

VERSCHAEVE

Opmerkelijk is dat de beeltenis van Verschaeve van plaats verwisseld werd. Om dat te begrijpen moeten we terug naar de woelige jaren 1930, naar de toenmalige verhoudingen binnen de Vlaamse beweging in het algemeen en het IJzerbedevaartcomité in het bijzonder. De 75-jarige en op dat moment berooide Luyten ving in 1931 met zijn imposant schilderij aan om het in 1939 af te werken. Gedurende deze periode radicaliseerde de Vlaamse beweging en begonnen de Vlaams-nationalisten in het Comité de scepter te zwaaien. De door de radicalen verguisde katholieke voorman *Frans Van Cauwelaert* komt op het schilderij niet voor. Dat dit te maken had met de toenmalige strijd tussen de katholieke, unitaire taalstrijders en de Vlaams-nationalisten, hoeft weinig betoog. Volgens bepaalde bronnen werd Van Cauwelaert uitgenodigd om te poseren, maar zond deze zijn secretaris om te vernemen wie er reeds op het doek voorkwam. Nadien

werd niets meer van Van Cauwelaert vernomen. De huidige secretaris van het IJzerbedevaartcomité *Dirk Demeurie* vermoedt dat Hendrik Luyten de kop van Van Cauwelaert zou hebben overschilderd. Volgens de ondervoorzitter van het Comité *Carlos Van Louwe* was Van Cauwelaert te gematigd. Hoe dan ook, Luyten beeldde dan maar Van Cauwelaerts' voorganger de Antwerpse taalactivist *Eduard Cooremans* (1835-1910) op het doek af.

Verwijderde de radicale kern van de Vlaamse beweging zich van de katholieke partij en dito sociale bewegingen, dan ontstonden er tijdens het interbellum ook interne vetes tussen de Vlaams-nationalisten. Denken we maar aan Verdinaso-leider *Joris Van Severen* die van een radicale Vlaams-nationalist tot een overtuigde Belgicist evolueerde. Van Severen moest bovendien niet weten van het pacifistisch en naar zijn oordeel te melig imago van de IJzerbedevaarten. Hij en drukker *Joris Lannoo* namen respectievelijk in 1932 en 1934 ontslag uit het IJzerbedevaartcomité. Luyten liet na hen tussen de prominenten van de Vlaamse geschiedenis te plaatsen. En Verschaeve? Hij werd van plaats verwisseld. Vermoedelijk had dit te maken met het feit dat de mystieke priester oorspronkelijk het Verdinaso steunde, daarom in 1935 van de IJzerbedevaart wegbleef om nadien met

Staf De Clerck de Groot-Nederlandse toer op te gaan. Allicht kreeg Verschaeve eerst een weinig opvallende plaats op het doek aangeboden om nadien aan de tafel te mogen zitten. Vast staat dat Luyten de heelnederlandse beweging een warm hart toedroeg. Getuige daarvan de Oranje-vlag, vlak achter de 'heraldische' Vlaams leeuw met rode tong en klauwen.

DAMES

De 'petites histoires' van de Vlaamse beweging maakten van Luyten een behendige en onvermoeibare klauteraar. Voor het schilderen van het gigantische doek moest een stelling worden geplaatst en diende de kunstenaar bij het aanbrennen van de minste verandering ettelijke malen de ladders op- en af te klimmen. Hoe hoger hij klom, hoe verder Luyten in de tijd ging en tot de verbeelding sprekende figuren als *Jacob van Artevelde* of *Willem van Oranje* op het doek penseelde. Hoe lager de kunstenaar zich bevond, hoe bescheidener de figuren werden. Daartoe rekende de schilder zichzelf, onderaan rechts vindt men zijn zelfportret. De schilder staat er tussen de gewone flaminganten. Voor hem waren dat de weinige dames van de Vlaamse beweging waarvoor hij meer dan een boontje had. Wie was trouwens de afgebeelde mevrouw *Willockx*?

(evdc)

**De vrijzinnige
Pol de Mont
voert het
hoge woord.**